

Pri ljudskem štetju bo Avstrija polagala izpit o svoji pogodbeni zvestobi in pravnodržavni korektnosti

V Jugoslaviji se je v sredo začel popis prebivalstva, ki bo trajal do srede meseca. Za državo, v kateri živi več narodov in narodnosti in ki jemlje narodnostno enakopravnost resno, prinaša popis še posebne probleme tudi z ozirom na popisovanje narodne pripadnosti in jezika. V Jugoslaviji so tozadevno dosledno upoštevali načela enakopravnosti ter so na narodnostno mešanih območjih popisnice dvojezične, kakor morajo na teh območjih tudi popisovalci obvladati oba jezika.

Tudi v Avstriji so v teku priprave na ljudsko štetje, ki bo izvedeno 12. maja letos. Tudi v Avstriji živi poleg večinskega naroda še različne narodnostne skupine: predvsem sta to slovenska in hrvaška narodnost, ki sta z državno pogodbo tudi mednarodnopravno priznani, medtem ko zakon o narodnih skupinah nadalje priznava še madžarsko in češko narodnost. Toda pri ljudskem štetju Avstrija svojih manjšin sploh ne prizna, tako da predstavlja tudi štetje kričečo diskriminacijo.

Na to dejstvo opozarjata Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev v skupnem pismu, ki sta ga prejšnji teden poslala notranjemu ministru kot neposredno odgovornemu za izvedbo štetja, v prepisu pa tudi zveznemu kanclerju, koroškemu deželnemu glavarju ter avstrijskemu statističnemu centralnemu uradu. V pismu osrednji organizaciji koroških Slovencev zavzema stališče predvsem k štirim konkretnim vprašanjem v zvezi z letošnjim ljudskim štetjem.

Ameriški predsednik je preživel atentat

Kakor že večkrat v dvestoletni zgodovini Združenih držav Amerike, tako je tudi ta ponedeljek razburila svetovno javnost vest: na ameriškega predsednika je bil izveden atentat. Pred nekim hotelom sredi Washingtona je 25-letni John Warnock Hinckley izstrelil šest strelcev ter poškodoval štiri osebe: predsednik Ronald Reagan je bil zdeset v prsi in njegov tiskovni referent James Brady v glavo, poleg tega pa sta bila zadeta še dva varnostna organa. Po zadnjih vestih bodo vsi štirje preživeli, predsednik Reagan pa je že v bolnišnici, kjer je bil takoj operiran, spet začel „vladati“.

Vest o atentatu je razumljivo povzročila razburjenje po vsem svetu. Povsod obsojajo dejanje ter zagotavljajo predsedniku Reaganu sočutje in solidarnost ter mu želijo čimprejše okrevanje. Obenem pa izražajo tudi zaskrbljenost sprčo množicega se terorizma, ki se danes širi v svetu.

Ob atentatu se seveda posebno živahno bavijo z vprašanjem, kdo je atentator in kakšni so bili njegovi nagibi. Pri tem so prišle na dan zanimive podrobnosti: 25-letni Hinckley izhaja iz premožne družine ter je bil več let član ameriške nacistične stranke; leta 1979 pa je iz stranke izstopil, ker se mu je zdela premalo „militantna“. Vendar s tem še nikakor ni pojasnjeno ozadje njegovega dejanja, saj je prav Reagan predstavnik dosti bolj „bojevitih“ politike kot so bili njegovi predhodniki.

Mnogi pa ob najnovejšem členu v dolgi verigi atentatov na vodilne ameriške politike govorijo tudi o „običajnih divjega zapada“ ter se sprašujejo, ali je svoboda, zgrajena na orožju (Reagan: le oboroženi moški je res lahko svoboden), res tako zaželena in privlačna.

Najprej organizaciji opozarjata, da je po členu 7 državne pogodbe v sodnih in upravnih okrajih Koroške, Gradišanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim

KANCLER KREISKY:

Manjšina potrebuje posebne pravice

V okviru velike slavnosti je bil v torek na Dunaju predstavljen nemški prevod Lipuševega romana „Zmote dijaka Tjaža“ (o prireditvi bomo obširneje poročali v prihodnji številki). Na prireditvi je spregovoril tudi zvezni kancler dr. Bruno Kreisky, ki je ob tej priložnosti povedal nekaj besed o manjšinski politiki.

Ko je omenil bogato literarno ustvarjanje koroških Slovencev, je kancler vidno navdušen poudaril, da je manjšini treba uresničiti vse njene pravice in da v Avstriji „s tem še nismo končali“. Pri tem je kancler izrecno ugotovil, da manjšini ni dovolj samo enakopravnost, temveč potrebuje tudi še posebne pravice („Bevorrechtung“). In končno je v tej zvezi še naglasil, da „mora Južna Tirolska veljati tudi pri nas“ — z drugimi besedami: kar zahteva Avstrija za južne Tirolce, to mora dati tudi svojim manjšinam.

Kanclerjevim besedam lahko samo pritrdimo — seveda, v kolikor niso bile izrečene le kot „uvod“ v kanclerjevo srečanje s predsednikom jugoslovanske vlade. Zato ponovno naglašamo, da lepe besede same še niso dovolj, marveč so potrebna predvsem ustrezna dejanja!

prebivalstvom slovenski oziroma hrvaški jezik priznan kot uradni jezik dodatno k nemškemu; slovenščino kot uradni jezik pa priznava — čeprav v nasprotju s členom 7 le na skrajnem območju Koroške — tudi odredba k zakonu o narodnih skupinah. Kljub temu pa so popisnice za ljudsko štetje izključno samo v nemščini, zato organizaciji zahtevata, da se formulirji sestavijo v smislu ustavnih in zakonskih predpisov — torej tako v nemščini kot tudi v slovenščini.

Očitno diskriminacijo slovenskega jezika vidita organizaciji v dejstvu, da sta na popisnih formulirjih pri rubriki „občevalni jezik“ na izbiro samo dve možnosti: ali „nemščina“ ali kak „drugi“ jezik. S tem je slovenski jezik, čeprav je po državni pogodbi enakopraven uradni jezik, obravnavan kot vsi drugi jeziki, ki v Avstriji niso avtohtoni. Organizaciji zato zahtevata, da se na popisnicah predvidi za slovenščino enako kot za nemščino poseben kvadrat, kar je brez dvoma izvedljivo, kakor kaže primer rubrike „veroizpoved“, kjer so na popisnicah posebej označene vse v Avstriji dopuščene veroizpovedi.

Nadalje organizaciji ugotavljata, da je v preteklosti izvedba popisov potom števnih komisarjev pogosto privedla do raznih oblik vplivanja in manipuliranja podatkov o občevalnem jeziku. Zato zahtevata, naj bi popisne formulirje ljudje izpolnjevali sami, števni komisariji pa samo na izrecno zahtevo posameznika.

Končno organizaciji koroških Slovencev opozarjata še na določila državne pogodbe glede dvojezičnih topografskih napisov in označb. Na podlagi teh določil zahtevata, da morajo v krajevnem seznamu, ki izide po vsakem ljudskem štetju, v upravnih in sodnih okrajih Koroške s slovenskim ali mešanim prebivalstvom biti imena krajev navedena tako v nemškem kot v slovenskem jeziku.

To je seveda le nekaj najbolj značilnih vprašanj, ki se postavljajo v zvezi z bližnjim ljudskim štetjem v Avstriji — pri vseh pa gre za določila, ki jih je Avstrija dolžna spoštovati tako po državni pogodbi kot po lastnih zakonskih predpisih. Torej bo ljudsko štetje tudi nov preskusni kamen za Avstrijo, ki bo lahko pred vso svetovno javnostjo manifestirala, kako spoštuje mednarodnopravne obveznosti in koliko so ji vredne lastne ustavne in zakonske norme. Ta izpit njene pogodbene zvestobe in pravnodržavne korektnosti pa bo obenem tudi pokazal, ali hoče Avstrija ljudska štetja še naprej zlorabljati kot sredstvo „statističnega genocida“.

JUGOSLOVANSKI OBISK V AVSTRIJI:

Predsednik Djuranović bo danes na Dunaju sprejel predstavnike koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov

Te dni se nahaja na večdnevem uradnem in prijateljskem obisku v Avstriji predsednik zveznega izvršnega sveta SFR Jugoslavije Veselin Djuranović, ki s tem vrača lanskoletni obisk zveznega kanclerja dr. Bruna Kreiskega v Jugoslaviji.

Izmenjava stikov na najvišji ravni je brez dvoma izraz dobrih in prijateljskih odnosov med sosednjima državama. Nadaljnemu poglobljanju sodelovanja bo služilo tudi sedanje srečanje obeh vodilnih državnikov, ki v teh dneh nadaljujeta pogovore, ki sta jih začela leta 1979 ob prvem srečanju v okviru skupnega svečanega začetka gradnje karavanškega predora in lani nadaljevala med obiskom kanclerja Kreiskega v Beogradu. Pri tem gre tako za izmenjavo mnenj o pere-

Predsednik Djuranović (prvi na desni) je tudi med bivanjem v Celovcu leta 1979 sprejel predstavnike koroških Slovencev

čih mednarodnih vprašanjih, kjer Avstrija in Jugoslavija pogosto zastopata enaka ali vsaj sorodna stališča; še posebej pa gre za obravnavanje bilateralnih vprašanj, kjer še daleč niso izkoriščene vse možnosti in odstranjene vse ovire za res iskreno in plodno dobrososedsko sožitje.

Koroški Slovenci smo pristaši takega sožitja in zato pozdravljamo vsak prispevek v tej smeri. Ravno zaradi tega pa ob vsaki priložnosti tudi opozarjamo na nerešeno manjšinsko vprašanje in bomo to napravili tudi danes, ko bo predsednik Djuranović na Dunaju sprejel predstavnike koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Predstavniki obeh narodnih skupnosti ga bodo seznanili s trenutnim položajem in mu posebej tolmačili vprašanja, ki v korist obstoja in nadaljnega razvoja obeh narodnih skupin terjajo čimprejšnjo rešitev. Pri tem pa bodo morali opozoriti, da od tedaj, ko so ga s položajem seznanili med njegovim bivanjem v Celovcu leta 1979 in med obiskom delegacije koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov leta 1980 v Beogradu, še ni prišlo do rešitve nobenega takrat nakazanega vprašanja.

Vzporedno z razvojem dobrososedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo je v zadnjem času opaziti vsaj delno izboljšanje ozračja tudi z ozirom na manjšinsko vprašanje. Ne nazadnje se to kaže v dejstvu, da je poleg obnovljenih stikov med manjšinami in zvezno vlado prišlo do kontaktov tudi na deželni ravni. V nadaljevanju takega izboljševanja ozračja zato pričakujemo, da se bo končno tudi v manjšinskem vprašanju premaknilo za korak naprej — da bo prišlo do dejanskega reševanja odprtih vprašanj po poti enakopravnega sodelovanja med pristojno vlado in prizadeto manjšino.

Na Južnem Tirolskem protest proti načinu štetja

Tudi v Italiji bo letos jeseni popis prebivalstva. Številne narodnostne in etnične manjšine se bodo ob štetju soočale s podobnimi problemi kot jih imamo koroški Slovenci. Samosvoj razvoj pa je mogoče opaziti na Južnem Tirolskem, kjer skušajo vladajoče stranke preusmeriti ljudsko štetje v pravo narodnostno opcijo. Številni južni Tirolci, ki jim ne gre v račun strogo ločevanje narodnosti po natančnem proporciju, kakor ga določa južnotirolski paket, vidijo v letošnjem ljudskem štetju podobno opcijo kot tisto leta 1939. Tedaj so se na Južnem Tirolskem morali odločiti med nacističnim nemškim rajhom in fašistično Italijo. Kdor se ni hotel odločiti za naciste, je takorekoč za vse čase postal Italijan v narodnostnem smislu. Pred podobno odločitvijo, tako pravi poseben „Iniciativni komite proti opciji 81“, so južni Tirolci letos, ko naj bi se vsakdo takorekoč za vse čase odločil, ali bo Nemec ali Ladinec ali Italijan.

Od tega narodnostnega katastra ne bo odvisen samo proporcij pri nastavitvah uradnikov, od tega bo odvisno

tudi, ali dobi kakšen Ladinec npr. komunalno stanovanje oz. subvencijo za stanovanje, po narodnostih bo razdeljeno tudi število študijskih stipendij, vrhu tega pa še pouk v materinščini ipd. Formalna „narodnostna pravičnost“ se tako spremeni v sredstvo zaostrovanja narodnostnih nasprotij in celo v sredstvo statističnega genocida, ki prizadene v prvi vrsti Ladince.

Iniciativni komite proti opciji 81 (katerega član je tudi deželni poslanec Alexander Langer, ki ga poznamo z Oktobrskega tabora 1979), je organiziral 21. in 22. marca v Bozenu zborovanje, kjer so razpravljali o posledicah štetja. Udeležilo se ga je nad 250 oseb nemškega, italijanskega in ladijskega jezika. V sklepni resoluciji pozivajo parlament in vlado, naj spremenijo opcijo v navadno ljudsko štetje za statistične potrebe, sicer bodo pozivali na bojkot štetja. Glede politične situacije na Južnem Tirolskem pa ugotavljajo, da je postalo razdvajanje med narodnostmi očitno vodilno načelo južno tirolske politike.

OBISK PRI ROJAKIH V ŠVICI:

Povsod imamo prijatelje ki nas podpirajo v boju za narodnostne pravice

„Dragi naši koroški prijatelji, rojaki, vedite, da v svojem pravičnem narodnostnem boju niste sami. Prijatelje in simpatizerje imate po vsem svetu, tudi pri nas med jugoslovanskimi delavci na začasnem delu v Švici. Sprotno spremljamo dogajanja na Koroškem, in že zdavnaj smo se odločili da vam ponudimo našo pomoč.“ To je bilo samo nekaj uvodnih misli iz pozdravnega govora, ki ga je predstavnikom Zveze slovenskih organizacij iz Celovca v Zürichu namenil predsednik tamkajšnjega društva „Pro cultura slovenica“ dipl. inž. Janko Ručigaj.

Delegacija Zveze slovenskih organizacij se je od 27. do 30. marca 1981 mudila na delovnem obisku pri nekaterih klubih slovenskih oz. jugoslovanskih delavcev v Švici. Že precej časa je znano, da problem slovenske narodnostne skupnosti prebija okvire Koroške oz. Avstrije in da se s tem vprašanjem dokaj intenzivno soočajo številne demokratske sile po vsem svetu. Ne bi posebej naštevati konkretnih primerov tako imenovane internacionalizacije koroškega vprašanja. Jasno je samo to, da morajo koroški Slovenci z začetno potjo nadaljevati in se še naprej tesno povezovati z vsemi tistimi, ki se zanimajo za njihove probleme in ki so tudi pripravljeni priskočiti na moralno, politično, finančno ali drugo pomoč.

Eden izmed primerov je tudi „Pro cultura slovenica“ v Švici. Ta organizacija je bila ustanovljena leta 1975 in to z enim samim namenom,

da pomaga rojakom na Koroškem. Danes ima „Pro cultura slovenica“ že okrog sto članov, med njimi tudi precej domačinov. Njena dejavnost je vsestranska. Ne samo, da člani nudijo finančno podporo šestim dijakom slovenske gimnazije v Celovcu, temveč opravljajo še celo vrsto drugih pomembnih nalog: seznanjajo širšo švicarsko javnost s položajem koroških Slovencev, opozarjajo avstrijsko vlado na nekorektnosti na Koroškem, organizirajo predavanja, prireditve ipd.

Da bi bili stiki s Koroško še tesnejši, se je „Pro cultura slovenica“ odločila, da povabi predstavnike Zveze slovenskih organizacij na Koroškem v Švico. Namen tega povabila je bil seveda jasen: poglobljena, neposredna informacija o trenutnem narodnopolitičnem položaju koroških Slovencev. Zanimanje za ta obisk je bilo izredno veliko. Gostitelji so pripravili obširen program predavanj in drugih stikov,

pri čemer so bila v ospredju predvsem predavanja in delovna srečanja s slovenskimi in jugoslovanskimi delavci v Winterthuru, Zürichu, Thunu in Bernu. Predavanja so bila razdeljena v tri vsebinska poglavja in so v povprečju trajala od tri do pet ur. V uvodnem delu je predsednik Zveze slovenske mladine Teodor Domej z diapozitivni celovito predstavil zgodovinski, politični in družbeni razvoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem od prvih začetkov do danes. V drugem delu je tajnik ZSO Feliks Wieser orisal trenutni položaj koroških Slovencev in nakazal vso širino tega problema, hkrati pa tudi perspektive reševanja v prihodnje; o kulturni dejavnosti koroških Slovencev pa je spregovoril tajnik Slovenske prosvetne zveze Franci Sadošek, nakar je sledila razprava. Organizirani so bili štiri pogovori: v klubu slovenskih delavcev „Planika“ v Winterthuru, v slovenskem planinskem društvu „Triglav“ v Zürichu ter v klubih jugoslovanskih delavcev v Thunu in Bernu.

Skupni imenovalec teh srečanj je bilo veliko zanimanje obiskovalcev za položaj Slovencev v Avstriji, pri čemer je treba ugotoviti, da je splošno poznavanje manjšinske problematike na Koroškem bilo dokaj dobro. Vsa vprašanja, ki so jih zastavljali jugoslovanski delavci, pa tudi domačini, so se bolj ali manj nanašala na aktualne in novejšje dogodke. Opaziti je bilo tudi to, da so nekateri člani društva „Pro cultura slovenica“, npr. dr. Dušan Florjančič in dipl. inž. Janko Ručigaj, s svojim dobrim poznavanjem razmer na Koroškem vzpostavili izredno pozitivno vzdušje glede problemov koroških Slovencev. Predavanja, ki so ga imeli predstavniki ZSO, je pomenilo predvsem nov, dodaten korak k še tesnejšemu povezovanju in sodelovanju. Kako dobrodošli so bili gostje iz Koroške, o tem priča tudi topla sprejem povsod, kamor so prišli. Nazadnje moramo omeniti tudi pomembne pogovore in dogovore, ki so jih predstavniki ZSO imeli na jugoslovanskem konzulatu v Zürichu ter na ambasadi v Bernu. Tudi tukaj so bile vzpostavljene vezi, ki naj bi že v kratkem rodile konkretne rezultate. Eden izmed njih bo tudi poglobitev stikov z retoromansko narodnostno skupnostjo v Švici.

L. Kos

Koroška in Slovenija za nadaljnje razširjanje sodelovanja

Že v zadnji številki smo obširno poročali o velikem pomenu, ki ga v okviru gospodarskih prizadevanj pripisujejo sejamskim prireditvam, kot sta bila sejem turizma „Gast 81“ v Celovcu ter mednarodni sejem „Alpe-Adria“ v Ljubljani. In prav ob teh dveh sejmih so predstavniki gospodarstev Koroške in Slovenije tudi izmenoma seznanili javnost s svojimi problemi, načrti, željami in stremeljenji.

V okviru celovškega sejma so predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije predstavili slovensko gospodarstvo tudi na tiskovni konferenci, kjer so poudarili, da bi Slovenija želela širše prodreti na koroški in sploh avstrijski trg zlasti s proizvodi svoje visoko razvite živilske industrije ter z izborom slovenskih vrhunskih vin in mineralne vode. Zato je Slovenija tudi vedno zastopana na sejmi v Celovcu, Gradcu, Welsu in na Dunaju. Blagovna izmenjava med obema državama je urejena potom sejamskih sporazumov ter znašajo sejemski kontingenti za vsak sejem po 70.000 dolarjev, kar pa po mnenju slovenskih gospodarstvenikov še ne zadošča za izčrpanje vseh možnosti.

Predstavniki slovenske gospodarske zbornice so izrazili željo, da bi sodelovanje s koroško trgovinsko zbornico še razširili in poglobili. Zlasti vidijo še veliko možnosti na področju turizma, pa tudi blagovna izmenjava bi se lahko še povečala, pri čemer mislijo predvsem na obsejna območja, ki bi jih bilo treba še bolj vključiti v gospodarsko sodelovanje med sosedama. Veliko zanimanje za slovenska živila in vina med nedavnim sejmom pa je pokazalo, da tudi na tem področju še niso izkoriščene vse možnosti. Zato se slovensko gospodarstvo zavzema za razširitev sejamskih kontingentov ter izraža željo, da bi s koroške strani prišlo do večje sprostitev za uvoz iz Slovenije.

Kakor slovenski gospodarstveniki na sejmu v Celovcu, tako so predstavniki koroškega oz. avstrijskega gospodarstva priredili tiskovno konferenco na sejmu v Ljubljani. Tudi ob tej priložnosti je bilo govora o najrazličnejših oblikah in možnostih intenziviranja stikov na področju gospodarskega in trgovinskega sodelovanja — seveda ne le enkrat z ravno obratnimi stališči, saj je pač

v naravi stvari, da vsaka stran skuša dati poudarek svojim pogledom, težnjam in koristim. Vendar je bilo tudi v tem okviru ugotovljeno, da kljub uspešnemu sodelovanju še daleč niso izkoriščene vse možnosti in da bo v tej smeri treba vlagati še več naporov.

Koroško oz. avstrijsko delegacijo je ob tej priložnosti sprejel tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Janez Zemljarič. Razgovor se je nanašal na razširitev sodelovanja med sosednjima deželama in državama. Pri tem so ugotovili, da je bil v zadnjem času sicer dosežen napredek pri gospodarskem sodelovanju, vendar pa so slej ko prej še velike možnosti za nadaljnji razvoj. Poudarjen je bil obojestranski interes za krepitve dosedanjih stikov in razvijanje novih, zlasti višjih oblik gospodarskega sodelovanja, skupnega vlaganja v gospodarske objekte in za skupne naložbe na tretjih trgih.

V zadnjem času se morajo tudi najbolj razvite zahodne države vedno bolj spopadati z gospodarskimi težavami. To velja zlasti za tako imenovane „države blaginje“, med katere prištevajo skandinavske države, Francijo, države Beneluxa, Veliko Britanijo in Zvezno republiko Nemčijo. V teh državah so si vlade prizadevale zgraditi sistem široke socialne varnosti, pa so se sedaj znašle v velikih težkočah, kot so vrtoglavo naraščanje brezposelnosti, pojav tako imenovane ničelne rasti in podobni znaki gospodarske krize.

Najvidnejši odraz tega razvoja je neustavljivo naraščanje brezposelnosti. V letošnjem januarju je bilo v državah Evropske gospodarske skupnosti (kamor sodi večina „držav blaginje“) že 8,4 milijona ljudi brez dela, kar predstavlja 7,7 odstotka vsega aktivnega prebivalstva. Samo v enem mesecu se je armada brezposelnih povečala za skoraj pol milijona. Povečanje brezposelnosti med januarjem 1980 in januarjem 1981 je v EGS znašalo 26,9 odstotka, medtem ko je odstotek povečanja v posameznih državah nihaj od 3,9 odstotka v Italiji do 64,5 odstotka v Veliki Britaniji.

Korenine brezposelnosti segajo v bistvo sprememb v kapitalističnem uravnavanju gospodarstva. Gre predvsem za spopad med dvema skrajnima modeloma. V defenzivi je ta hip model ekonomskega liberalizma, ki je značilen za socialdemokratske koncepcije in katerega sad so bile tudi „države blaginje“. Uveljavlja pa se drugi model, pri katerem je poseganje države, namesto na davčno politiko, osredotočeno predvsem na področje denarno posojilne politike in pospeševanje zasebnih investicij. Gre torej za pritiske, ki skušajo zmanjšati delež stroškov za delovno silo v korist povečevanja vrednosti, namenjene aku-

Slovenija po osemdesetih letih

Po večmesečnih pripravah in dogovarjanjih je bil prejšnji teden v republiški skupščini izglasovan družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1981–1985. S tem planom, ki je doslej šesti petletni načrt družbenega razvoja, so bile začrtane glavne razvojne usmeritve republike v omenjenem srednjeročnem obdobju.

Družbeni plan Slovenije za obdobje 1981–1985 predvideva 3,5 odstotno povprečno letno rast družbenega proizvoda, 3,6 odstotno rast industrijske in 3,5 odstotno rast kmetijske proizvodnje; izvoz se bo v tem obdobju povečeval za 8 odstotkov in uvoz za 1 odstotek letno, medtem ko bosta produktivnost in zaposlenost naraščali za 1,8 odstotka; vse oblike porabe bodo rastle za 10 odstotkov počasneje kot družbeni proizvod, tako da se bodo sredstva za porabo od dosedanjih 92 odstotkov družbenega proizvoda zmanjšala na 88 odstotkov; delež investicij v družbenem proizvodu se bo zmanjšal od sedanjih 39,3 na 34,6 odstotka.

V teh številkah je jasno povedano, da gre za stabilizacijski plan, za načrt, ki ne govori toliko o tem, kaj si v Sloveniji želijo, marveč o tistem, kar bi morali in kar bodo zares mogli narediti. O tem je v skupščini obširno spregovoril tudi predsednik izvršnega sveta SRS Janez Zemljarič, ki je delegatom predstavil novi srednjeročni plan. „Neugodne gospodarske in politične razmere v svetu, dosežen razvoj in problemi, ki jih prenašamo v osemdeseta leta, so nam narekovali, da smo že osnutek plana

usmerili stabilizacijsko in protinflacijsko. To je tudi temeljna podlaga in vodilo vsem usmeritvam in nalogam v predlogu družbenega plana“, je dejal predsednik Zemljarič.

Ko je ugotovil, da gospodarska gibanja v začetku tega leta z vso resnostjo opozarjajo, da se nadaljujejo motnje v proizvodnji in reprodukcijskih tokovih, inflacija, pritiski na življenjski standard itd., pa je predsednik Zemljarič tudi poudaril, da gospodarska stabilizacija ni stagnacija, niso omejitve. Nasprotno to pomeni, da na tej stopnji rasti in ob znanih svetovnih gospodarskih gibanjih ne morejo povečevati proizvodnje in dohodka z ekstenzivnim investiranjem, takim zaposlovanjem in nadaljnjim prekomernim zadolževanjem v tujini, da ne morejo trošiti več kot ustvarijo, da ne morejo ostajati še naprej brezbrizni do poglajajočih se strukturnih neskladij, da ne morejo še naprej povečevati razlik med rastjo produktivnosti in življenjske ravni. V stabilizacijsko opredeljeni usmeritvi so realne razvojne možnosti le v večji in racionalnejši proizvodnji, višji produktivnosti osebnega in družbenega dela, sodobnejši tehnologiji, realnejši ravni vseh oblik porabe, trdnjejši samoupravni in dohodkovni povezanosti združenega dela v republiki in v vsej državi. „Temeljne stabilizacijske usmeritve plana so zato kvalitetnejše delo in gospodarjenje, uresničitev njegovih prioritet in uveljavitev racionalnejše porabe, s čimer bomo dosegli višji dohodek in tudi boljše rezultate v mednarodni delitvi dela.“

Turistični sejem v Welsu

Avstrijski turistični sejem v Welsu, ki ga bo v soboto 4. aprila otvoril državni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger, vsako drugo leto informira o najnovejšem stanju turističnega gospodarstva. Vsem, ki potrebujejo turistično opremo in stroje za gospodinjstvo ipd., nudi ta sejem najaktualnejši pregled na avstrijskem in inozemskem trgu. Hkrati nudi obiskovalcu v prvi vrsti pregled avstrijske turistične ponudbe, kakor tudi turistične ponudbe drugih držav.

Za posetnike penzionov, hotelirje in gostilničarje bo v prvi vrsti zanimiv strokovni sejem Gastro-Invest, ki tvori jedro turističnega sejma. V okviru te razstave si je možno ogledati najnovejše pridobitve na področju kuhinjskih in drugih strojev ter peči. Pri tem polagajo veliko pažnjo

na varčevanje z energijo v kuhinji. Razstavljali bodo tudi obširno opremo za gastronomijo in za turistične sobe. Druga največja strokovna razstava „Bau-Mat“ pa je posvečena gradbenemu materialu, ki seveda ne zanima samo hotelirje in gostilničarje, temveč je zanimiva za vsakega najmanjšega „gradbenega mojstra“, ki si gradi oz. opremlja svojo hišo. Tudi pri tej razstavi v posebni meri upoštevajo vprašanje varčevanja z energijo.

Sejem v Welsu nudi obširen pregled tudi glede turistične ponudbe. Pomen sejma se je povečal letos posebno zaradi sodelovanja delovne skupnosti „Alpe-Adria“, katere članice bodo organizirale tudi nekaj posebnih razstav, na katerih bodo predstavile svoje specifično turistično ponudbo. Med drugim bodo razstavljale Južna Tirolska, Slovenija, Hrvaška, Furlanija-Juljska krajina in Bavarska.

Poleg teh glavnih razstav pa prirejajo organizatorji sejma tudi še vrsto posebnih razstav, ki se bavijo s pisarniško opremo, z nošami iz Avstrije, s kopalnicami, kampiranjem itd. Na sejmu, ki bo trajal do nedelje 12. aprila 1981, bodo priredili tudi tekmovanja kuharjev in natakharjev; svoje znanje pa bodo pokazali tudi pekarji in mesarji, ki imajo vsako drugo leto (med turističnim sejmom) poleg kmetijskega sejma svoje posebne strokovne sejme.

Leta 1979 je obiskalo sejem v Welsu okoli 350.000 obiskovalcev in so pri razčlenitvi ugotovili, da gre pri tem v prvi vrsti za strokovne obiskovalce. Skupno bo letos razstavljalo 1283 razstavljalcev iz 32 držav. Iz Avstrije jih bo 862, najmanjše skupine inozemskih razstavljalcev pa pridejo še vedno iz Zvezne republike Nemčije, Italije in Švice. Razstavna površina znaša 124.000 m², od te površine je pokritih okoli 50.000 m² (skupno 25 hal in 27 paviljonov). Med halami bo gotovo imela „Hala narodov“ svojo posebno priložnost, saj so številne države pripravile v ta namen okusne specialitete, s katerimi vabijo gosta na obisk.

Tudi v „državah blaginje“ se navarno množijo gospodarske težave

mulaciji kapitala. V ospredju je miselnost tveganja in tekovanja, ki naj bi bila menda edina zmožna premagati recesijo, inflacijo in druge težkoče. Edino zveličavno sredstvo za spopad s krizo je pri tej miselnosti dobiček — pa čeprav na račun stroškov za mezde in socialno zavarovanje, drugih družbenih stroškov in predvsem naraščanja armade brezposelnih.

Najuglednejša osebnost, ki jo je v zadnjem času prinesel ta konservativni val, je vsekakor novi ameriški predsednik Ronald Reagan. Ta namerava na škodo socialnih izdatkov obširno skrajšati proračun in v naslednjih treh letih za 30 odstotkov zmanjšati tako imenovane individualne davke. Na ta način naj bi gospodarstvu ostalo več kapitala, ki bi ga vlagal v novo proizvodnjo in z večjo ponudbo blaga spet obrnil navzgor krivuljo gospodarske rasti. Vendar pa je še zelo dvomljivo, ali bo po tej poti res uspelo najti izhod iz sedanje krize. Primer predsednice britanske vlade Margaret Thatcher in njene spektakularne gospodarske „reformne“ je tozadevno dovolj poučen: ko je aprila 1979 Thatcherjeva prišla na oblast, je imelo britansko gospodarstvo 10,1 odstotno inflacijo in 5,5 odstotno stopnjo brezposelnosti; zdaj je inflacija pri 15 odstotkih, brez dela pa je že 2,4 milijona Britancev ali 9,3 odstotka vsega aktivnega prebivalstva.

Naraščajoča gospodarska kriza se zrcali tudi v naslednjih podatkih, ki jih je objavila Mednarodna organizacija za delo (ILO): Predvsem zaradi učinkov gospodarske krize in neizpolnjenih zahtev sindikatov je lani v 59 državah članicah ILO (med njimi so tudi vse razvite zahodne države) staklo 37 milijonov delavcev ali 60 odstotkov več kot leto prej, zaradi česar je bilo izgubljenih 175 milijonov delovnih dni.

Ansambel Slavka Avsenika navdušil številno občinstvo

Slovenska prosvetna zveza goji redne kontakte z vrhunskimi ansambli v matični Sloveniji. Med njimi je tudi mednarodno znani in priljubljeni ansambel Slavka Avsenika, ki je prejšnji četrtek gostoval v veliki dvorani doma glasbe v Celovcu. Zanimanje za koncert tega vrhunškega ansambla je bilo tako veliko, da so vstopnice bile razprodane dolgo pred nastopom. Na koncert pa je prišla tudi vrsta uglednih osebnosti iz političnega in kulturnega življenja, med njimi predsednik koroškega deželne zbornice Josef Guttenbrunner, vodja kulturnega referata pri koroški deželni vladi mag. Hermann Schneider, celovski župan Leopold Guggenberger, generalni konzul SFRJ v Celovcu, Milan Šamec in konzul Alfons Naberžnik, strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko in kot predstavnik sopredsedatelja koroškega studia ORF, intendant Ernst Willner in drugi.

saj ga ljudje povsod poznajo in vedno znova radi prisluhnejo njegovim melodijam.

Tako je bilo tudi na koncertu v Celovcu, kjer je Avsenik navduševal na stotine ljubiteljev njegove glasbe, ki so do zadnjega kotička napolnili veliko dvorano doma glasbe. Slednji jih je presenetil še s čisto novimi skladbami, katere je s člani ansambla prvič izvajal v javnosti. Navdušenje je bilo tako veliko, da je skoraj vsako skladbo moral ponoviti. Če tu med njimi omenimo le Melodijo za tebe, Sončni dan ni vsak dan in Vseposod smo mi doma, ki so poslušalce v hipu osvojile in navdušile. Z znanimi in vedno spet zaželenimi Avsenikovimi pesmimi polkami in valčki je ansambel brez dvoma ugodil tihim željam številnih poslušalcev.

Za edinstveni glasbeni užitek gre najprej Slavku Avseniku, potem pevcem Emi Prodrik, Alfiju Nipiču in ostalim članom, zlasti Francu Koširju in neuničljivemu Levčku, ki sta nastopala še kot humorista vsa zahvala. Za dobro razpoloženje občinstva pa je dodatno skrbel s svojimi šaljivimi vložki še mariborski humorist Vinko Šimek ali Jaka Šravfciger, medtem ko je Teo Lipica napovedoval posamezne točke sporeda.

Slavku Avseniku smo zelo hvaležni, da je s svojim ansamblom prišel gostovat v Celovec in s tem ugodil želji številnih ljubiteljev njegove glasbe, zato pa na tem mestu izražamo željo, da bi kmalu spet prišel na Koroško — morda na Slovenski ples SPZ — da bi se ob njegovih poskočnih melodijah še naplesali.

Gostovanje narodno zabavnega ansambla Slavka Avsenika pa je bilo pomembno tudi zaradi tega, ker sta kot prireditelja nastopala Slovenska prosvetna zveza in celovski radio. To je brez dvoma dobro zamisel in potrdilo, da je skupno prirejanje tovrstnih koncertov na Koroškem možno in da prispevajo k mirnemu sožitju obeh narodov v deželi. Upamo, da bo do sličnih prireditev v prihodnje prišlo še večkrat. Za iniciativo kot za vzorno organizacijo gre Slovenski prosvetni zvezi in celovskemu radiu vse priznanje.

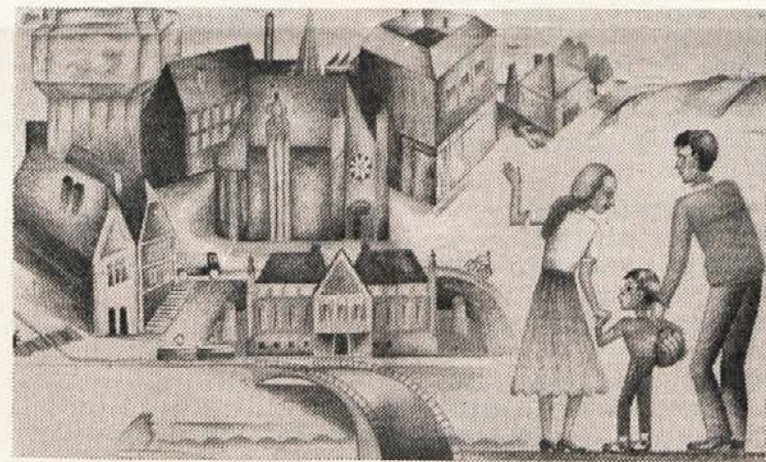
Revija „Die Brücke“ prvič po novi zasnovi in v novi obliki

Koroška kulturna revija „Die Brücke“, ki jo izdaja dežela Koroška oziroma kulturni oddelek deželne vlade, je po zadnji številki lanskega leta dobila novega urednika (doslej je to nalogo opravljala dr. Miriam Raggam-Lindkvist) in sicer Ernsta Gayerja, prejšnjega kulturnega urednika Kärntner Tageszeitung. Slednji je prevzel nalogo, da bo revija dobila večjo aktualnost, predvsem pa, da bo izhajala štirikrat letno.

Tako je zdaj pred nami nov izvod revije, katero so pretekli teden predstavili zastopnikom tiska. Ob tej priložnosti je bilo povedano, da bo revija odprta vsem koroškim, pa tudi avtorjem sosednjih dežel, saj ji to nalaga že samo ime Die Brücke — most in da želi biti informator kulturnega življenja treh sosednjih dežel. Novi urednik Ernst Gayer je povedal, da bo vsaka številka posvečena enemu težišču, stalno pa bo vsebovala pregled kulturnega dogajanja v preteklem času. Da je obseg sedaj manjši, je pri štirikratnem izidu letno razumljivo. Kljub temu bo oprema prav tako kvalitetna kot do slej — z barvnimi reprodukcijami in številnimi slikovnimi in drugimi ilustracijami potrjuje tudi nova številka. Novo je, da bo vsaka številka imela priložen tudi grafični list, tokrat gre za delo Valentina Omana; s tem uredniki želijo spodbuditi bralce, zlasti mladino, da dobi odnos do likovne umetnosti; želijo pa tudi širiti krog zbirateljev slikovnih originalov. V reviji bodo s prilogami grafik predstavljali tudi mlade likovnike. Čeprav je revija uradno kulturno glasilo dežele, bodo, tako je zagotovil sam deželni glavar Leopold Wagner, prišli do objave tudi polemični prispevki, ki bodo reviji dali večjo privlačnost, nenazadnje izdajatelj želi, da bi revija bila glasilo vseh kulturnih ustvarjalcev Koroške in kot že povedano, tudi posrednik kulturnega dogajanja sosednjih dežel, Furlanije Julijske krajine in Slovenije.

Nova številka „Die Brücke“ je vsebinsko razdeljena na več tem, med drugimi na likovno umetnost, arhitekturo, jubilej 10. mednarodnega pisateljskega srečanja v Fresachu, kulturnemu dogajanju v Ljubljani in v Trstu. Tu posebno opozarjamo na prispevek Bogdana Pogačnika, na prednatis dela besedila in ilustracij mladinske trojezične slikanice Marice Kulnik in Zorke Loiskandl-Weiss, ki sta za to delo lani prejeli deželno nagrado za mladinsko literaturo ter o arheoloških izkopaninah na Stelenski gori.

S tem smo navedli le nekatere prispevke, objavljene na skupno 88 straneh revije. Na vprašanje, zakaj ni (oz. skoraj nič) slovenskih prispevkov (Pogačnikov je objavljen le v nemškem prevodu), je bilo povedano, da prispevke, ki so namenjeni informaciji, ne bodo objavljali v obeh jezikih, da pa bodo izvorni literarni prispevki objavljeni v jeziku v katerem so bili napisani. Ob tej priložnosti naj še zapišemo, da ima revija naklado 2500 izvodov, da posamezni izvod stane šil. 50.— in da jo je možno dobivati tudi po pošti, pri čemer mora naročnik prevzeti še del poštnine.

Del ilustracije knjige Kadar solze pripovedujejo

SIC izdal študijo o Francu Grafenauerju

Slovenski informacijski center v Celovcu je kot drugi zvezek edicije „Studia Carinthia“ izdal doktorsko disertacijo Josefa Lukana, našega rojaka iz Zgornjih Jezerc pri Vrbi. V njegovem delu gre za narodnega tribuna koroških Slovencev Franca Grafenauerja, katerega narodno politično delo je avtor osvetlil z vseh zornih kotov in tako nemški javnosti predstavlja eno izmed vidnih osebnosti zgodovine koroških Slovencev. Knjiga obsega 364 strani na katerih je poleg razprave tudi povzetek v slovenščini in navedba virov, katerih se je pisec posluževal.

Knjiga dr. Josefa Lukana je brez dvoma velik prispevek k informiranju nemške javnosti o zgodovini koroških Slovencev. Knjigo priporočamo tudi našim študentom-zgodovinarjem, pa tudi vsem, ki želijo spoznati narodno politično delo Franca Grafenauerja.

Thernstrom, profesor zgodovine na Harvardski univerzi in direktor Centra Charlesa Warrena za študij ameriške zgodovine, sporoča bralcem na prvi strani, da je Adamič, priseljenec iz Slovenije, napovedal in načrtoval takole enciklopedijo že leta 1938 v svoji knjigi „Moja

NAŠI LJUDJE V AMERIKI:

Slovenci so dostojno predstavljeni v prvi enciklopediji ameriških priseljencev

Amerika“, a je moral svojo velikopotezno zamisel (o petih do petindvajsetih knjigah, visokemu budžetu in nekaj sto sodelavcih) takrat odložiti zaradi pomanjkanja fondov. Posebno zanimivo je v tej zvezi, kaj je Adamič pričakoval od takšne enciklopedije. Po njegovem naj bi to bila „velika enciklopedija o prebivalstvu Združenih držav, začeniši

z Indijanci pa tja do najmlajše skupine priseljencev“, ki bi prikazala karseda nadrobno, „iz kakšnega človeškega testa je zgnetena Amerika“. Verjel je v to, da bi takšno delo „utegnili dejansko zrevolucionirati ameriško leposlovje in spremeniti celotno gledanje na

tem, kaj vse so priseljenci doprinesli svoji novi domovini, in to na straneh skupnega dela. V tem smislu bo ta obsežna knjiga tudi neizogiben priročnik vsem drugim, ki hočemo prav razumeti Ameriko, njeno preteklost, sedanjost in bodočnost.

ga pa poznamo še kot eksekutivnega člana Society for Slovene Studies in kot tačasnega urednika lista „Ameriška domovina“, ki izhaja trikrat tedensko v Clevelandu). Ker bi rad nekatere dele njegovega poročila o naših rojaki obdelal o prvi priložnosti še posebej, in podrobneje omenjam na tem mestu samo nekaj najvidnejših značilnosti njegovega teksta, ki je tiskan na devetih straneh enciklopedije (str. 934–942). V prvi vrsti je treba reči, da je dr. Susel ameriške Slovence dostojno predstavil, za kar zasluži lepo pohvalo. Njegov prikaz v devetih delih (Uvod, Migracije in prihod, Ekonomsko življenje, Razredna struktura in družbena organizacija, Religija, Etnična identiteta, Politično udejstvovanje, Skupinska ohranitev, Bibliografija) je objektivni, zmeren, zahtevan in snovno primerno zaokrožen. Spretno se je izognil vsakršni politični polemiki, ki je tako zelo vidna v zapisih o Srbih in Hrvatih, in napisal svoje v imenu vseh ameriških Slovencev.

Po njegovem je danes v ZDA 250.000 do 300.000 Slovencev. Imena, ki jih povzdiguje nad vsa druga („v gospodarskem in intelektual-

(Dalje na 7. strani)

„Harvardska enciklopedija ameriških etničnih skupin“ je izreden dosežek: 120 znanstvenikov, strokovnjakov za razna družbena področja, je zbiralo gradivo za teh 1060 strani velikega leksikonskega formata polnih šest let. V eni knjigi so zdaj zbrani pregledni in sistematični opisi vseh narodnostnih skupin priseljencev in Indijancev, obdelava pa je zgodovinska, gospodarska, politična, kulturna, itd. Na ta način (in po skupni predlogi uredniških točk oz. vprašanj) je zbranih v tem delu 106 osnovnih poročil ali zgodovin (tolikšno je tudi število obravnavanih narodnosti priseljencev), potem pa še 29 razprav na teme, ki so skupne vsem skupinam (npr.: Ameriška identiteta in amerikanizacija, Asimilacija in pluralizem, Razlage etničnosti, Književnost in etničnost, Predsedniki in diskriminacija...). Posebej naj poudarim, da je to prva publikacija te vrste v ZDA, in še to, da je v tej prvi enciklopediji ameriških priseljencev povsod prisotno ime našega slavnega slovenskega Amerikanca, Louisa Adamiča. Z njim začena urednik Stephan Thernstrom svoj uvod, omenjajo pa ga v svojih sestavkih tudi pisci posameznih poglavij.

KOTMARA VAS:

Pošta pride na štirih kolesih

Konec marca so dobili nekateri poštni uradi na podeželju avtomobile za dostavljanje pošte. Med drugim sta to tudi poštna urada v Kotmari vasi in v Grebinju, kjer sedaj pismo nosom ni treba več pri vsakem vremenu prehoditi kilometra za kilometrom.

Kaj se spremeni za tistega, ki dobi pošto? S poštanim avtomobilom odpade za odjemalca pošte vsaka omejitev, poštar mu sedaj prinese v hišo vso pošto in poštar sprejema tudi vsako pošto, med drugim tudi pakete do 20 kg. poštar prodaja lahko znamke, prinaša in sprejema lahko denar — dejavnost poštarja se spremeni takorekoč v

potujoč poštni urad. Z uvedbo avtomobilov pri poštni dostavi pa je dana tudi možnost, da dobi vsak v območju poštne urada tudi vsak dan pisma, časopise in pakete. Do sedaj je bilo dosti hiš, ki so npr. dobivale pošto le enkrat na teden. V hišo dobijo tako pošto tudi tisti, ki so morali do sedaj sami na poštni urad ali do kakšnega oddaljenega mesta.

Poleg tega pa pismo nosa vozilo lahko uporablja celo leto, kar do sedaj pri motornem kolesu ni bilo mogoče in kar ščiti njegovo zdravje.

Poštna uprava s takimi ukrepi skuša seveda racionalizirati celoten proces, na ta način skuša

zmanjšati izpade zaradi bolniškega stanja. Iz izkušenj iz drugih občin pa je znano, da se na ta način zmanjša tudi število prometnih in delovnih nesreč med poštarji.

Motorizacija s transportnimi vozili se je začela na Koroškem že v 60-ih letih in sicer v Št. Vidu ob Glini. Od leta 1974 naprej pa se poštna uprava zelo trudi za postopno motorizacijo z avtomobili. Od 410 poštних dostavnih okrajev na Koroškem je do sedaj motoriziranih že 267. Na južnem Koroškem so to npr. Šmihel pri Pliberku, Tinje, Globasnica, Srednje Trušnje, Pustrica, Grebinj, Vovbre, Bistrica v Rožu, Šentjakob, Področja in Podgorje.

Socialna zavarovalnica za kmete

Že dalj časa je v javnosti diskusija zaradi sedanje oblike plačevanja zdravniških honorarjev s strani kmetov. Začetek tega tedna so zastopniki socialne zavarovalnice za kmete vabili v Celovec na tiskovni razgovor, kjer so pojasnili sedanji položaj in povedali kakšne spremembe pričakujejo v tej zadevi.

Gre v bistvu za način vplačevanja samoprispevka kmeta, ki znaša 20 % zdravniškega honorarja, kajti sedanja oblika je le v škodo prizadetih kmetov. Najprej mora kmet plačati celoten račun zdravniku, račun s potrdilom, da ga je plačal, pošlje zavarovalnici, ta pa v določenem roku povrne 80 % honorarja. Ta na-

čin plačevanja lahko spravi kmeta pri kakšni večji operaciji ali če zbolijo več članov družine v finančne težave, ker mora na vrnitev stroškov čakati povprečno več kot 2 meseca. V tej zadevi ni važno v koliko kmet sam zavlačuje, s tem da npr. predolgo obsedi na računu — važno je le, da je dalj časa brez denarja, kljub temu, da je zavarovan.

Zdravniška zbornica in socialna zavarovalnica kmetov sta se zmenili, da naj komisija strokovnjakov razjasni do 1. julija nov način vplačevanja honorarjev. Meseca maja pričakujejo dokončne sklepe. Rešitev bo verjetno zgledala tako, da bo zavarovalnica plačala zdravniku celoten honorar, potem ko ji bo kmet potrdil, da ga je zdravnik dejansko zdravil; kmet bo nato plačal zavarovalnici 20 % samoprispevka.

Takšna sprememba bo gotovo olajšala kmetom obisk zdravnikov in kmetje bodo to rešitev gotovo odobrvali. Kljub temu pa je pričakovati, da bo na tem področju kmalu spet prišlo do diskusij, kajti posebno za manjše kmete je 20 odstotni samoprispevek še naprej prevelika obremenitev.

Ob tej priliki je predsednik koroškega oddelka socialne zavarovalnice župan Nikolaus Lanner orisal na kratko zgodovino te še precej mlade zavarovalnice, ki je začela nastajati konec 50-ih let. Od leta 1952 so dobile kmečke družine tudi otroško in družinsko doklado, od leta 1958 naprej so se v Avstriji bavili s kmečkimi rentami in s preskrbo upokojenega kmečkega prebivalstva. Socialna zavarovalnica kmetov v današnjem smislu pa je bila ustanovljena leta 1965, od aprila 1966 naprej pa so se kmetje dejansko lahko posluževali. 1975 leta je zavarovalnica podpisala prvo pogodbo z zdravniško zbornico. Letos 1. julija pa bi bila potrebna nova pogodba, v okviru katere hočejo uvesti tudi nov način vplačevanja. Verjetno pa je s tem ukrepom pričakovati v doglednem času tudi zvišanje zavarovalnine za kmete. Na vsak način pa Kmečka socialna zavarovalnica odklanja uvedbo bolniškega lista, ker vidi v tem možnost „zlorabe“, ki pa bi po informacijah zavarovalnice privedla spet do podražitve celotnega sistema.

Vladni svetnik Valentin Just 85-letnik

9. aprila bo vladni svetnik, pisatelj in bivši direktor bolniške zavarovalnice „Gebietskrankenkasse“, Valentin Just obhajal 85. življenjski jubilej. 85 let je lepa starost, vendar kdor pozna našega jubilanta, kar ne more verjeti, da ta „mladenič“ nosi že deveti križ na rami.

Foltej, tako mu pravijo domačini, se je rodil v Glinjah pri Borovljah kot sin puškarske družine in slovenskih staršev. Zanj je značilno, da je bil in je to še vedno povezan z malim človekom in se kot socialist uveljavljal med našim ljudstvom. Tako je kot politični dejavnik na sestankih in zborovanjih govoril v obeh deželnih jezikih. V času ko je pri nas in v ostali Evropi divjal brutalni nacistični režim, je tudi on zaradi svojega idealizma in prepričanja moral deliti težko usodo tisočev in tisočev internirancev v proslulih naci-

stičnih kacetih. Po vojni je postal direktor bolniške zavarovalnice. Seveda je sedaj že v pokoju.

Valentina Justa poznamo tudi kot koroškega pisatelja, ki z veliko ljubeznijo opisuje zgodovinska dogajanja zlasti z dvojezičnega ozemlja. Poleg romanov je napisal celo vrsto političnih člankov, pesmi in novel. Iz njegovih del preveva plemenita miselnost medsebojnega razumevanja in spoštovanja. Koroški Slovenci ga spoštujemo predvsem zaradi tega, ker se je vedno zavzemal za našega človeka in tudi mnogo prispeval — to tudi s svojim pisateljskim peresom — da pregrada, ki je ločevala oba naroda na Koroškem, ni več tako izrazita kot je bila nekdaj.

Našemu jubilantu ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in čil in še naprej tako vedrega značaja kot do sedaj.

ŽELEZNA KAPLA:

Gostovali so igralci SPD „Rož“

Zadnje marčno nedeljo so se Kapelčani spet nasmejali. Prvi v gredni dež je oplaknil nabrani zimski prah, v farno dvorano pa so prinesli smeh in dobro voljo igralci Slovenskega prosvetnega društva „Rož“ iz Šentjakoba.

V imenu prireditelja — SPD „Zarja“ — jih je pozdravil Miha Kuhar, še posebej starega znanca učitelja Tonija Stickerja, ki je akterje spremljal namesto režiserja Petra Stickerja.

Čeprav sprejeti z dežjem, so mladi šentjakobski igralci v Železni Kapli pokazali vse svoje odlike. Predvsem je presenetila prav zavidljiva raven igralskega jezika. Videlo se je, da je vsak zaigral po najboljših močeh. Vloge so bile sijajno razdeljene in se v tem vidi dodatna režiserjeva spretnost. Komad V. Škvarkina TUJE DETE — ne preveč težak, pa tudi ne preenostaven — je v številnih prizorih nudil dosti priložnosti za srčen smeh. Tema igre (ne ravno smešna) se je vrtela okoli mlade igralka, ki bi vlogo matere rada preizkusila tudi v resničnem življenju. Vsi prizadeti ji verjamejo, da pričakuje otroka. Okoli tega namišljenega otroka pa je tudi največ zavozljajev, saj kar več ženinov sumi drug drugega očetovstva.

Odkrito povedano, tudi v Kapli dolgo nismo vedeli kako je z igralko v resnici in kako se bodo okoliščine razvzdale.

To so za nas zelo dobro opravili igralci sami in jim k temu čestitamo.

M. T.

Vojvodinski dnevi na Dunaju

V Künstlerhausu na Dunaju so kulturni dnevi narodov in narodnosti Socialistične avtonomne pokrajine Vojvodine. Vojvodinci, ki sedaj nastopajo na Dunaju, so deležni velikega zanimanja avstrijske publike, ki ima priložnost videti in slišati koncert zrenjaninskega mladinskega pevskega zbora „Josif Marinkovič“ v veliki dvorani dunajske televizijske postaje, nadalje nastop novosadske folklorne skupine „Svetozar Markovič“ in gostovanje novosadskega madžarskega gledališča „Ujvudeki szinhazi“ v Akademietheatru. Na programu so še filmi in več zanimivih predavanj o sodobni vojvodinski likovni umetnosti, o zgodovini vojvodinskega gledališča in o Kardeljevi knjigi „Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji“.

V okviru vojvodinskih dnevoj deluje tudi razstava, ki zajema likovno in kulturno življenje vseh generacij na teritoriju Vojvodine. Razstava bo odprta do 19. aprila, potem pa jo bodo menda preselili k nam na Koroško v Celovec in Beljak.

Posebnost vojvodinskih prireditev je vsekakor gostovanje madžarskega gledališča v nedeljo 5. aprila s „Igro na gradu“. Igra je delo znanega madžarskega avtorja Ferenc Molnárja, ki si ga Dunajčani „lastijo“ za svojega. Ker je na Dunaju in na Gradiščanskem mnogo ljudi, ki govorijo madžarsko — pripadniki madžarske narodnosti — bo

gostovanje Novosadčanov prav gotovo zelo privlačno, saj bo teks v madžarščini.

Vojvodinski dnevi, so tudi prijetno razvedrilo za številne jugoslovanske zdomce, ki so zaposleni na Dunaju oziroma v Avstriji. Tako bodo imeli priložnost slišati domačo govorico in melodije in se tako prestaviti za nekaj časa v svoje domače kraje, ki jih imajo le malokrat priložnost obiskovati.

Razstavo, ki jo bomo mogli obiskati tudi na Koroškem, bo imela za nas koroške Slovence še poseben pomen, saj bomo priče predstaviti umetniškega ustvarjanja večjezične Vojvodine, kar bo imelo za nas še posebno politično in kulturno razsežnost.

Vojvodinske kulturne dneve, ki so v polnem teku, so organizirali vojvodinski izvršni svet, sekretariat za kulturo, Kulturna skupnost SAP in seveda Kulturni in informacijski center na Dunaju, ki ga vodi Fric Frankl.

Z „Vojvodinskimi dnevi“ so Vojvodinci in Jugoslovani široko odprli okno njihovega likovnega in kulturnega življenja z namenom, da bi avstrijsko-jugoslovansko kulturno sodelovanje pospešili in mu dali privlačnejše oblike.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjunu vabi na

komedijo

VESELI DAN ali MATIČEK SE ŽENI

v soboto 4. aprila 1981 ob 20.30 uri v kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozu.

Gostuje odrska skupina SPD „Radiše“

Prijatelji odrske umetnosti

prisrčno vabljeni!

O hišnih in ledinskih imenih Psinje vasi in okolice

V soboto 28. marca se je zbralo lepo število poslušalcev iz Šentjanža in Psinje vasi pri Gašparju. Dr. Anton Feinig je predaval o hišnih in ledinskih imenih Psinje vasi in okolice. Ta prireditev naj bi bila že v okviru Rožanskega izobraževalnega tedna, pa jo je moral prireditelj — Slovensko prosvetno društvo Šentjanž — preložiti za dva tedna. Dr. Feinig je zbranim domačinom povedal marsikaj zanimivega ne samo o hišnih imenih Psinje vasi, temveč je razložil tudi marsikatera krajevna, gorska in imena rek Rožne doline. Povrh pa je povedal še to in ono iz ljudskega pripovedovanja, ki žal bolj in bolj tone v pozabo. Med drugim je razložil tudi, zakaj meni, da je knjižna oblika „Podsina vas“ prejkone neustrezna in da ima krajeno ime vendarle opravka s psi. Prireditev smo vokvirili z diapozitivi o nekaj izredno bogati prosvetni dejavnosti Psinje vasi in s posnetki iz narave.

OBVESTILO POKOJNINSKE ZAVAROVALNICE ZA DELAVCE

Pokojninska zavarovalnica za delavce bo imela v mesecu aprilu uradne ure v sledečih krajih:

Šmohor 300, v občinski hiši
6. aprila od 8. do 12. ure
Labot 65, v občinski hiši
17. aprila, od 8. do 12. ure
Beljak, Kaiser-Josef-Platz 1
Delavska zbornica
14. aprila, od 8. do 12. ure
28. aprila, od 8. do 12. ure
Velikovec, Hauptplatz 2
1. aprila, od 8. do 12. ure

Prvi nastop Koroškega partizanskega pevskega zbora

je dokazal kako zakoreninjena je partizanska pesem med našim ljudstvom

Na spominski svečanosti ob obletnici smrti Karla Prušnika-Gašperja se je prvič predstavil novo ustanovljeni Koroški partizanski pevski zbor. Njegov nastop je med številno publiko izzval burno navdušenje in zadovoljstvo vseh ljubiteljev borbene pesmi. Veliko presenečenje za poslušalce je bila izredno visoka pevska raven, čeprav je znano, da zbor vadi šele nekaj mesecev. Z ustanovitvijo Partizanskega pevskega zbora se je uresničila želja pokojnega predsednika ZKP tovariša Gašperja in vseh njegovih bivših soborcev, ki so sami doživljali, kako jih je partizanska pesem hrabrila v boju za svobodo.

Rojstvo vsake kulturne skupine pa je seveda povezano s številnimi organizacijskimi in tehničnimi težavami, tako tudi ob ustanovitvi Koroškega partizanskega pevskega zbora ni manjkalo problemov. Zato smo prosili tri vodilne osebnosti Koroškega partizanskega pevskega zbora, da nam po prvi predstavitvi javnosti povedo nekaj besed o delovanju in načrtih tega zbora. To so Lipej Kolenik, predsednik zbora, prof. Branko Čepin, umetniški vodja in Jože Rovšek, organizacijski tajnik. Za njihovo naklonjenost se iskreno zahvaljujemo, obenem pa želimo, da bi mladi Koroški partizanski pevski zbor uspešno gojil in širil borbena, delavska in narodna pesem med našim ljudstvom.

LIPEJ
KOLENIK
predsednik
zbora

dina prepeva borbena pesem, tisto pesem, ki nas je pred štiridesetimi leti spremljala v težkem boju proti okupatorju. Tedaj nas je spodbujala, z njo smo zmagovali in ob njej smo nabirali nove moči. Spremljala nas je tudi na poti v svobodo, ki jo zdaj uživajo vsi.

Prvi nastop Koroškega partizanskega pevskega zbora je dokazal, kako živa in zakoreninjena je partizanska pesem med našim ljudstvom in kako radi ji prisluhnemo. Ta pesem je za nas koroške Slovence še vedno aktualna, saj se moramo še vedno boriti za naše najosnovnejše narodne pravice. Posebno zdaj, ko nacisti spet dvigajo glave, nam je partizanska pesem tem bolj potrebna. Ta pesem še danes druži vse ljudi, ne glede na njihovo narodno pripadnost, a so enega in istega prepričanja,

... in na eni izmed rednih vaj

namreč, da se je proti ostankom fašizma treba boriti in da je svoboda, katero smo si priborili z velikimi žrtvami, treba braniti. Prav partizanska pesem je tista, ki dviga zavest slehernemu poštenjaku, ki ljubi svobodo in svoj narod.

Koroški partizanski pevski zbor naj bo garant, da bodo na naših prireditvah ljudje navdušeni in ne potrli, da se bodo znova zavedali za kaj smo se borili v času narodno osvobodilne vojske. Zato bomo to pesem peli povsod in če je to komu prav ali ne.

Ne sramujemo se naše partizanske pesmi, pesmi s katero smo zmagali proti nacifašizmu in katera nam je prinesla svobodo. S še večjim ponosom in veseljem jo bomo prepevali tudi v miru in s to pesmijo tudi opozarjali, da naš boj

partizanski pevski zbor, ni nova, resno pa smo se s to mislijo pričeli ukvarjati lansko leto. Sprva smo formirali pripravljalni odbor, katerega zamisel je bila, da bi zbor imel svoj sedež v Podjuni. Že tedaj sem bil zadolžen s funkcijo tajnika in tako smo pričeli z iskanjem pevcev. V začetku je kazalo, da bo to moški zbor, potem pa so se za petje v tem zboru zanimala tudi dekleta, zato smo se dogovorili, da bo zbor vadi v Celovcu. Po vseh organizacijskih pripravah, ki so bile povezane s številnimi težavami, je zbor v mešanem sestavu pričel vaditi 7. oktobra lani. Ta dan tudi smatramo za ustanovni datum Koroškega partizanskega pevskega zbora. Cilj oziroma namen našega zbora je povsem jasen: ohraniti

pa bomo tudi na drugih priložnostih, ki jih bodo priredile naše organizacije na Koroškem. Jasno pa je, da bomo šli tudi v goste v Slovenijo.

Ob tej priložnosti pa bi rad naglasil, da naš zbor seveda noče in tudi ne bo konkurenca drugim zborom, želimo pa, da bi vplival spodbudno, da bi partizansko pesem peli tudi drugi koroški zbori.

PROF.
BRANKO
ČEPIN
zborovodja

Ko sem dobil vabilo za vodenje zbora, je to zame bila velika čast, da so zbrali mene, čeprav imam veliko dela tudi doma, prav rad prihajam med pevke in pevce, ki so vzor požrtvovalnosti in navdušenja prepevanja v tem zboru. Zato se tudi za prihodnost zbora ne bojim, kajti v njem prepevajo in delujejo kar štirje korepetitorji, ki bodo sčasoma sami sposobni prevzeti zbor.

Največji problem je trenutno ta, da zbor nima primernih prostorov za pevske vaje. Tu, kjer zdaj vadiamo — v jedilnici dijaškega doma SŠD — je prostor prenizek, kar ni dobro za pevske vaje in je naporno tako za pevce kot za zborovodjo. Želimo si, da bi zbor dobil svojo streho v slovenski gimnaziji v Celovcu.

S prvim nastopom Koroškega partizanskega pevskega zbora, ki je bil v razmeroma kratkem času, sem popolnoma zadovoljen, posebno, ker v zboru sodelujejo pretežno mladi ljudje in ki prvič vstopajo v vrste koroških slovenskih zborov. Ob tem pa moram reči, da naša zasedba še ni popolna. Zato si želimo, da bi pridobili še več mladih pevcev, navdušencev partizanske, delavske in borbene pesmi. To je predvsem tudi naša programska orientacija. V načrtu pa imamo tudi sestavi program, ki bo obsegal tudi pesmi drugih narodnosti; nemške, italijanske, angleške in pesmi tistih narodov, ki se še danes borijo, pa čeprav samo s pesmijo, za boljše in pravičnejše življenje.

Zbor na svojem prvem nastopu ...

za staro pravdo še ni končan. Zelo smo veseli in ponosni, da je toliko mladih v našem zboru, saj je mladina tista, ki bo prepevala in prenašala našo pesem iz roda v rod, tudi potem, ko nas, ki smo se borili za svobodo, ne bo več. To revolucionarno pesem bo naš partizanski zbor prepeval s ponosom in ljubeznijo.

želimo del kulturne zgodovine koroških Slovencev.

Kot zbor, ki zdaj šteje trideset članov, delujemo pod okriljem Zveze koroških partizanov, kot vokalni ansambel pa smo povezani s Slovensko prosvetno zvezo, ki bo naše nastope vključevala v svoje kulturne načrte. Jasno pa je, da zbor želimo še povečati, kajti za petje borbene pesmi je dobro, če je zbor tudi številčno močan. Zato k sodelovanju vabimo vse, zlasti naše rojake iz Celovca in bližnje okolice, ki jim je borbena pesem pri srcu.

O naših načrtih, v kolikor so organizacijskega značaja, bi povedal, da bo naš drugi nastop 9. maja letos, ko bo ZSO priredila proslavo 40-letnice vstaje slovenskega naroda; potem se bomo udeležili dneva borca. Sodelovali

JOŽE
ROVŠEK
tajnik zbora

Želja, da bi ustanovili Koroški

Zato se je bližal prepevajočim. Tudi Žnidarjev Hanza je pel zraven. On je sploh delal vtis, da na njega vsi pazijo, kot da jih skriva vodi. Pomignil je Matevžu in ga stisnil k sebi.

„Kar prvi bas pomagaj meni!“

In so zadonele: Iz stolpa sem mi zvon zvonil; Mi je krajčič poslala, po Dravci dovsej; Oj te mlinar; Pozimi pa rožice ne cveto — in druge narodne v ljudskem tonu.

Petje je državni tožilec doktor Julij Felaher zelo rad poslušal. Z rosnimi očmi pa zlasti koroške pesmi. Zdaj, ko je poslušal koroške slovenske pesmi iz ust koroških slovenskih pevcev, usodnih ubežnikov pred velenemško hitlerjansko pošastjo, ni mogel zadržati solza. V srcu se je znova zaklinjal: Napel bom vse svoje moči in pomagal tem rojakom do zadnjega! Vse dam za njihovo rešitev! Vse za moje Korošce! Vse za moje Korošce! Ves srecen je ploskal in vzklikal in nazdravljaval svojim Korošcem.

Pa je prišel predsednik Kluba koroških Slovencev v debelo zadrego zaradi vesti, ki so prišle škofu Rožmanu na uho v zvezi s temi koroškimi ubežniki. Tudi on se je kot koroški rojak posebno zanimal, da ne samo ublažijo usodo teh ljudi, ampak da najdejo zanje najboljšo rešitev. Vest pa je poročala, da je nekdo med temi ubežniki razkričan ženskar.

Doktor Felaher je vedel, kdo od teh ženskarjev je tako razpiti. Prav tisti mladi moški pa je bil po drugi strani najožji znanec škofa še iz časov, ko je Rožman pred leti hodil inkognito na poletne dopuste k svojemu sovaščanu in duhovnemu sobratu v planinske Zečane. Škof tega ni vedel. Celotno toliko je bil obziren, da v pričo svojega ožjega zečanskega znanca, če že ne ljubljence, ni maral omeniti nerodne zadeve. V kakšni zadregi pa je bil Felaher! Sicer je vplival na prijateljski način, da bi Zečana, ki je pač imel ženske tako rad in je tudi pel tako rad in je tudi zapelja-

val tako rad in so ga ugledne Ljubljankanke imele tudi tako rade, nekako opozoril na nevzdržno stanje. Toda kako samemu škofu dopovedati, da je prav njegov ljubljeneц tisti ženskar?

Predsednik doktor Julij Felaher se je na eni strani v svojem uradu smejal na vse grlo, da je zunaj v predstobi tajnica mislila, da se gospodu državnemu tožilcu blede ali da je vinjen. Na drugi strani pa je čutil, da samo on more zadevo tako razvozlati, da ne pride stvar med vse ubežnike, da ne pride še z oblastjo navzkriž in predvsem, da ne bo škof užaloščen. Zaprošil je pri škofu za audienco.

„Korošce imamo vsi radi, Ljubljankanke kot Slovenci, midva kot sorojaka, no, čedne ženske pa še kot take!“

Rožman je po podobnih pojasnitvah moral uvideti, da vse skupaj niti ni pregrešnost. Ljubezen je. Ljubezen v raznih oblikah.

Matevž se je šele čez čas seznanil s tistim uglednim Zečanom, ki je hodil svojo pot po kdove katerih zvezah. Vedno je delal vtis hudo zaposlenega človeka, če se je samo tako mimogrede oglašal pri drugih rojakih, od katerih je bil vsak nekje zaposlen in je imel na skrbi, da se preživlja. Njega pa je Matevž prvič videl z nedeljsko zavezano kravato in tudi pozneje je delal vtis bolj gosposkega človeka. Bilo je videti, da je nekaj starejši od drugih, tudi bolj izbrano slovenščino je znal govoriti in obnašal se je drugače kot ostali. Nič kmečkega ni bilo na njem, četudi se je dejalo, da je imovil posestnik na zečanski strani.

Zečan je bil navdušen narodnjak. To je držalo. In stalno je bil obveščen, kaj se tako dogaja v svetu, kako poteka Hitlerjeva vojna. Zaskrbljen je ugotavljal:

„Kaj je z Angleži, da so se pri Dünkirchenu tako slabo obnesli? Izgleda, da res drži, da jih je Hitler sam hotel velikodušno rešiti pred totalno polomijo in je dal povelje,

Valentin Polanšek

76

BRATOVSKA JESEN

II. del

Potem je vstopilo nekaj Zečanov in začeli so prepevati. Peli so na svoj razpotegnjen rožanski način. Mehko in občuteno, kot bi božal svojo ljubljeno, kot bi objemal draga prijatelja, kot bi ljubil najlepše zečansko dekle! kot bi jokal z zaostalo dečvo, ki je šoceja zgubila v Rutah, kjer je pokopan pri samotni cerkvi; o sončecu, ki sije od Obirja dovsej, fantu na oknu, da se prebudi in gre v vas; o kmetovskem ovčarju, za katerega bog skrbi in on vriska in hvali svojega stvarnika; o drumelci, ki je zlomljena in noče več peti, o dekletu, ki noče fantu več okna odpreti; o ljubezni in ljubezni in ljubavi in spet ljubavi ...

Matevž je mnogo pesmi slišal prvič. Čudil se je: Od kod imajo ti ljudje toliko pesmi? In same neznane? To reč so Zečani posebna vrsta ljudi, katere je prevrsto podcenjeval. Ljudje, ki znajo toliko narodnih pesmi, so nekaj nevsakdanjega. Kod so jih dobili? Zakaj pri nas v kapelških krajih ni toliko pesmi? Tiste, ki jih imamo, znajo tudi drugi. Celotno po radiu smo jih čuli, še za časa prejšnje Avstrije iz ljubljanskega radia. In mnogo jih je slišati tudi po ljubljanskih in okoliških gostilnah. A takih ne čuješ, kot jih pojo Zečani. V tem trenutku je svoje mnenje o Zečanih temeljito spremenil, kajti bilo je spačeno po mnogih prevzetih predsodkih.

Pevci so prepevali dalje pesmi, ki jih je znal tudi on.

Otrok laže

Otrokova laž je pogostokrat le prehodni in nenevarni pojav, zato delajo starši, ki se ob najmanjši laži zatečejo k strogi kazni, precejšnji napaki. Največkrat lažejo otroci zato, ker mešajo resnico z izmišljenimi ali v snu doživljenimi stvarmi. Dobri del laži izhaja tudi iz želja, ki so v osnovi dobrohotne: lažejo na primer, da bi zaščitili prijatelja, ohranili kakšno skupno skrivnost... Včasih laže otrok zato, da bi se pokazal drugim v lepši luči, poseben če se počuti manjvrednega od vrstnikov. Dokazano je, da lažejo v večji meri otroci, ki so bili velikokrat grobo kaznovani.

Otroku je treba pojasniti razliko med snom in resnico, med izmišljenim in stvarnostjo. Če otrok laže zaradi občutka manjvrednosti, mu je treba pomagati, da na kakšen drug način uveljavlja svojo osebnost. Poleg tega je treba vedeti, da ima tudi otrok svoje skrivnosti in te skrivnosti je treba spoštovati. Malčka je treba naučiti razlikovati koristno in nekoristno skrivnost. Za preprečevanje laži je vedenje staršev zelo pomembno. Otrokom se ne sme dovoliti, da pridejo v položaj, ko morajo lagati. Če pade kratkobačnik na tla dragocena skleda in se razbije, mu je treba to najprej opredeliti, da se nauči priznati, kaj se mu je primerilo, in da mu ni treba lagati.

Pametne misli

- Čim bolj prazna je glava, tem bolj so polna usta.
- Če imaš uspeh, te spoznajo ljudje; če ni uspeha, spoznaš ti druge.
- V kupici se jih je več utopilo kakor v morju utonilo.
- Kjer osel leži, tam dlako pusti.
- Lepega vremena in sitga trebuha se človek ne naveliča.
- Počasi raste smreka, pa hitro se poseka.
- Roža ne zraste iz koprive.
- Slab glas ima peruti, dober pa komaj leze.
- Dobra beseda dobro mesto najde.
- Kdor materin jezik zaničuje, tudi matere ne spoštuje.
- Kdor veliko misli, malo govori.
- Mlado drevesce se da zdraviti; staro drevo se ulomi.
- Tudi beseda človeka ubije.
- Srečnejši je tisti, ki daje, kakor oni, ki jemlje.
- Vsaka krivica je kakor na oba kraja oster meč.
- Smrt poplača vsako življenje.
- Pravočasna beseda zaleže več kot prepozna pridiga.
- Prazno besedo najlaže sneži.

da se nemške oklopne enote za toliko časa ustavijo, dokler se Angleži na vrat in nos vkrcajo in pobegnejo čez kanal domov. In Francozi, neverjetno, da so tako hitro šli na kolena! Ko so se vendar v prvi svetovni vojni tako trdovratno bili s Prusi! Kje pa je tista tako opevana Maginotova linija na francoski vzhodni meji proti Nemčiji? Kaj je zadrževala? Nemške tankovske enote so jo obšle preko Holandije in Belgije, pa je bilo vse fuč. Pa Belgijci? In njihov kralj Leopold? Ali ves svet samo čaka, da pride Hitler v deželo in se mu vržejo pred kolena?"

Žnidarjev Hanza, ki je bil doslej tih v ozadju, se je oglasil:

„Kaj je sedaj še ostalo od Evrope? Samo Anglija je še! In Madžarska, Romunija, Bolgarija, Jugoslavija in Grčija. Pa tudi med temi je nekaj zaveznic Velike Nemčije. Tudi v Jugoslaviji smrdo po tem.“

Zečan je prižgal novo cigareto, kadil je dobro sorto in stalno:

„Človek, ne veš, izgleda, kot da sta se Hitler in Stalin skrivaje domenila, kako si bosta Evropo med sabo razdelila. Pokazalo se je že lani na Poljskem. Najprej skleneta Hitler in Stalin desetletni pakt, potem Hitler vdre na Poljsko in Sovjeti dobijo precejšen kos od Poljske, ne da bi morali streljati.“

„Kakor izgleda, bo Jugoslavija z veseljem šla v Hitlerjeve roke. Podobno se dogaja, kakor v Avstriji za časa Schuschnigga in farških veljakov: Žebrali smo in žebrali, da nas bog in cerkev varujeta pred boljševizmom. Tako dolgo smo žebrali, da smo Hitlerja prižebali in potem nas je še pastirski list vseh avstrijskih škofov učil, kako je potrebno glasovati za Nečijo!“

Zečan je čutil Hanzovo ost. Poznal ga je, da se kot vedno bolj profiliran levičar silno rad uveljavlja med koroškimi slovenskimi ubežniki.

Poskusite kdaj tole!

ENOLONČNICA Z ZELENO PAPRIKO

Potrebujete: 35 dkg svinine (pleča ali krač), 40 dkg čebule, 2 zrnja česna, pol žličke majarona, pol žličke kumine, sol, 6 dkg olja; 50 dkg krompirja 75 dkg zelene ali rumene paprike, žličko rdeče paprike, 1 liter juhe, osminiko litra smetane, 2 žlički škrobne ali pšenične moke.

Svinino zrežite na kake 3 centimetre velike kose, čebulo pa očistite in sesekljajte. Na drobno strite česen. Pripravite majaron in kumino: na oboje zlijte nekaj kapljic vode in drobno sesekljajte. Meso začinite in osolite. Čebulo spržite na olju, potem stresite zraven še meso. Prilijte pol skodelice vode in dušite dvajset minut. Medtem olupite krompir in ga zrežite na ploščice. Paprikam izrežite semenje in vsako prerežite na 4 dele. Krompir in papriko stresite k mesu, potresite z rdečo papriko in zalijte z juho. Vse skupaj kuhajte dvajset minut. Posebej zmešajte smetano z moko in s tem podmetom zgostite enolončnico. Dobro jo prekuhajte.

OVČJE MESO S ŠPINAČO

Potrebujete: 1 kg ovčjega mesa, sol, poper, 2 čebuli, 6 dkg olja, 1 žlica moke; 1 kg špinata, osminiko litra smetane.

Ovčje meso zrežite na kose, težke kakih 5 dkg, potem ga posolite in potresite s poprom. Čebuli drobno zrežite. Segrejte olje in stresite nanj čebulo in meso hkrati. Na hitro popecite na precej vročem, nato zalijte z vodo ali juho ali z vodo, v kateri ste poparili špinato. Dušite meso, dokler se ne zmehča. Nazadnje ga potresite z žlico moke, popražite in zalijte, da dobite gosto jed. Dodajte blanširano špinato, jed pa čisto na koncu zboljšajte s smetano, nato pa vse skupaj potisnite še za deset minut v pečico. K ovčjemu mesu ponudite slan krompir.

ZAJČJI RAGU

Domačega zajca razrežite na poljubno velike kose, nato ga dajte v globoko skledo in dva dni marinirajte. Na meso položite 2 lovorova lista, 2 klinčka, 5 brinovih jagod, zrno zrezanega česna, celo zrezano čebulo, potem pa vse skupaj prelijte z belim vinom. Marinada mora meso prekriti.

Po dveh dneh dajte meso na cedilo, da se odteče. Potem ga popecite na maslu ali margarinu. Med dušenjem ga zalivajte z marinado in če boste porabili vso, dolijte še vodo. Dušite ga kake pol ure. Potem pride nite 20 dkg zrezanih šampinjonov ali kakih drugih gob. Jed bo dobra tudi, če boste pridali 5 dkg suhih gob, ki jih prej poparite in sesekljajte. Z gobami vred kuhajte še nadaljnjih 10 minut. Jed zgostite z mešanico 1 dl sladke smetane in žlice moke. Popražite in obilno potresite s sesekljanim peteršiljem.

GOLAŽ PO KMEČKO

Potrebujete: 60 dkg bočnika (svinjskega ali govejega — mišičasto meso na krač), 50 dkg čebule, 15 dkg pora, 15 dkg korenja, 50 dkg krompirja, 25 dkg svežega paradižnika, 1 gomolj zelene, 1 žlica paradižnikove mezge, 1 žlica paprike, sol in vodo po potrebi, 10 dkg masčobe.

Meso zrežite na srednje velike kose, tako da računate po dva kosa na osebo. Sesekljano čebulo spržite, dodajte ji meso, papriko in mezgo, solite, zalijte s skodelico vode in dušite, da se meso napol zmehča. Medtem osnažite zelenjavo, zrežite jo na lističe, stresite mesu in dušite, da se čisto

zmehča. Med dušenjem pazite, da se jed ne prime.

Jed se hitreje skuha v ekonom loncu in še vonjave se bolj ohranijo.

KROMPIRJEVA JUHA PO DOMAČE

Potrebujete: 50 dkg krompirja, poldrug liter vode, pol suhe kranjske klobase, 4 dkg moke, 6 dkg zaseke, 5 dkg čebule, 1 dl kisle smetane, žlica kisa, lovorov list, ščepec timijana, ščepec majarona, 3 zrna česna, kis po okusu.

Olupljeni krompir zrežite na kocke in ga skupaj z začimbami skuhajte v slani vodi. S krompirjem kuhajte tudi drobno zrezano klobaso. Na zaseki popražite sesekljano čebulo in naredite svetlo prežangje z moko. Zgostite z njim krompir. Juha naj vre še četr ure. Nazadnje jo okisajte, začinite s česnom, pred serviranjem pa ji primešajte še smetano.

Ravnajmo preudarno

ŠTEDILNIK

Ste že pomislili na to, da bi pečico pogosteje uporabljali? V njej namreč lahko naenkrat pečete ali kuhate več jedi. Še pred koncem pečenja pečico izključite, hrana se bo kuhala naprej, saj se v stenah pečice akumulira veliko toplote.

Kadar kuhate, kuhajte za več obrokov, za nekaj dni, porabili boste samo malo več energije, kot če bi kuhali le za en obrok.

Če za kuhanje uporabljate stekleno ali keramično posodo, je potrebna celo za 15° C nižja temperatura kot pri navadni posodi.

Čimveč uporabljajte hitre kuhalne plošče. Primerni so lonci in ponve z ravnim delnim dnem in vertikalnimi stenami, s tesno prilagajočimi se pokrovmi. Ko postavite lonec na kuhalno ploščo, naj pokrije vso ploščo.

Če kuhate zelenjavo, prilijte le malo vode, saj se zelenjava kuha v sopari, potem tudi ohrani vitamine in barvo.

Z lonci na pritisk lahko prihranite 30 do 50 odstotkov energije. Kuhalno ploščo izključite dve do tri minute, preden lonec odstavite.

Če imate plinski štedilnik, vedite, da je samo moder plamen znamenje dobrega izgoravanja. Ko opazite, da je plamen rumenkast, takoj očistite nastavek gorilnika.

HLADILNIK

Hladilnik mora biti dobro toplotno izoliran. Hladilniki z avtomatsko napravo za taljenje ledu porabijo do 50 % več elektrike kot hladilniki brez talilnika ledu ali s polavtomatskim talilnikom. Pri hladilnikih s slabšo toplotno izolacijo je večja poraba elektrike, večja je tudi obraba motorja.

V hladilnik dajate le že ohlajena jedila, temperaturo pa nastavite nižje kot je potrebno. Če greste za dalj časa od doma, hladilnik izključite, izpraznite, očistite in osušite. Vrata pustite priprta.

PRALNI STROJ

Najboljši je pralni stroj, ki ima priključek za toplo in hladno vodo. Ne vključite ga, če je v njem premalo perila.

TELEVIZOR

Televizor je velik porabnik elektrike. Starejši aparati imajo posebno stikalo za ogrevanje elektronskih sklopov, zato pri njih dobimo sliko takoj, ko vključimo zvok in sliko. Ti aparati so stalno priključeni na omrežje in porabijo veliko energije. Zato jih raje sproti izključujte. Prižgite jih šele minuto ali dve, preden bi radi gledali program. Če pa kupujete nov televizor, na zadnji strani pogledajte, kolikšna je njegova priključna moč.

SESALNIK ZA PRAH

Sesalnike prodajajo po moči motorjev. Če se boste odločili za nakup, se prepričajte, kakšen podtlak ustvarja kak sesalnik. Za dobro čiščenje je namreč podtlak pomembnejši od velikih količin zraka. Kupite manjši, dober sesalnik. Res da doste z njim čistili stanovanje nekaj minut dlje, zato pa boste lahko prihranili tudi do 30 % energije.

Nekdo se je celo ponorčeval:

„Kdor sedaj za Hitlerja žebra, žebra tudi za Stalina, saj sta po pogodbi zaveznika.“

Nekdanji socialdemokrat je bil, ki je v borovelskem vzdušju dobil drugačno mnenje glede cerkve in vseh diktatorskih strank. Ni maral z vsem na dan: da je desnica desnica, da kapitalizem in cerkev gresta skupaj, nacionalizem in velenemski duh pa tudi. Kako je s to godljo, da se Hitler in Stalin zblížata, še vrag ne ve.

Matevž je poskušal in se zanimal, kaj ljudje vedo. Na drugi strani se je čudil, kakšni ljudje so to, da celo v tujini nimajo drugih skrbi kot politične dogodke. Kaj pa morejo proti temu ukreniti? Malo ali nič! Zakaj potem to govorjenje? Ko vidi na posameznikih, da so zelo različnega mnenja in se pri takih debatah ne gledajo kakor tedaj, kadar pojejo in so polni spominov na dom in svojce. Se spet enkrat potrjuje, da imajo prav tisti, ki so že vselej rekali: Politika je kurba! Politika razdvaja domačine. Politika ni za navadne ljudi, najbrž so prepošteni. Politika je za falote!

Uglednež je miril:

„Vsak si svoje misli. Predvsem pa prinašamo od doma svoje domače polgede. Tukaj je najbrž mnogokaj drugače. Mi pa sodimo po starih predsodkih. To ni naša zadeva, tukaj naj si sami rešujejo politične reči. Mi bi tako ne imeli možnosti, tako ali drugače na kaj vplivati. Kvečjemu bi se kot ubežniki samo opekli. Mi koroški Slovenci smo vsi tukaj zato, ker smo proti Hitlerju! Torej smo antihitlerjanci!“

Tega pa ni dodal: Ker smo antihitlerjanci, smo zaradi pakta tudi antistalinisti. Logično, kdor paktira s Hitlerjem, ne more biti naš! Videl je, da je nameraval Hanza nekaj ugovarjati, pa se je obrzdal. Dobro, tudi on se trudi za našo skupno koroško slovensko usodo ubežnikov...

Kelihov Maksi je imel pameten predlog. Dvignil je pesem, pa je politiziranje odnehalo, kot bi luč ugasnil.

Ko so odpeli prvo pesem, se je Matevž spet znašel v svojih neveselih razglabljanjih. Začel je pesem, ki je Zečani niso znali, pesem, ki jo je prinesel še solčavski Fonzi kot jugoslovanski vojaški ubežnik med meddolske in ojstrovške fante: Poslušaj, poslušaj, ti verni kristjani — kaj ti jaz novega povedat imam — od ene mlade deklice —, ki snoči umrla nam je...

Matevž je prvokrat pel sam s svojim drugim tenorjem, ki seveda ni imel mehkebe in miline, zategovanja in kipenja iz duše kot pri Zečanih. Ko jo je moral na vse splošno prigovarjanje ponavljati, so ga začeli ostali mrmraje spremljati: Zečanski prvi tenorist se je glasovno naselil nad Matevževim vodilnim glasom, uglednež in Peter sta se žametno približala s prvim basom in Folt pa še nekateri so dali mogočno globino z basi.

Vsi so prizadeto spremljali konec pesmi: Moral bi imeti kamnito srce, — da ne bi točil solze...

Vseeno pa se je pesmi poznalo, da ni koroška narodna, da ni tako nežna kot naslednja, ki jo je dvignil Kelihov: Oj ti španič moj —, kaj ti jes povem...

To pa je zopet Matevž prvokrat slišal. Niti vsega besedila ni razumel, tako je bilo svojsko pobarvano z rožansko-zečanskim narečjem.

Sedaj so jo morali na Matevžovo željo zečanski ponoviti. Radi so ustregli Ojstrovčanu, ker so se vedno trudili, da bi ga prijateljsko vezali v svoj krog, kajti prerado se je videlo na njem, da nekam samotari, da je vedno z dušo nekje drugod, pa četudi so bila srečanja ubežnikov kajkrat tudi zabavna in pristnega domačega koroškega duha.

(Dalje prihodnje)

ŠIROKA KAMPANJA NA ŠVEDSKEM:

Za zdravo življenje proti kajenju - kugi našega časa

Švedi so bili doslej vajeni poslušati in gledati Agnetho Faltskög na koncertih in po televiziji. Zadnje čase pa gleda svertolasa zvezdnica iz ansambla Abba rojakom globoko v oči s stotin plakatov in napenja prsi v majici, na kateri piše v modni angleščini: „Nekadilska generacija.“

Za istoimensko ustanovo „En röfri generation“ delajo poleg Agnethe po vsej deželi reklamo neznane študentke, vrhunske športnice in občudovane baletke. Švedi naj bi se čimprej in za zmerom znebili kajenja, te „kuge našega časa“, kot mu pravi zveza Visir (Vi som inte röker, Mi smo nekadilci) s 30.000 člani. Do leta 2005 naj bi „kugo“ izkoreninili ali vsaj zaježili. Svetnik v ministrstvu za socialno Bo Pettersson pravi: „S 25-letnim programom hočemo spraviti porabo cigaret nazaj na raven iz leta 1920 — največ tristo cigaret na odraslega in na leto.“

To je natančno desetina tistega, kar zdaj popuhajo štirje milijoni švedskih kadilcev na leto. Zato bodo morali bojeviti nasprotniki kajenja hud boj. Za povrh ima država lepe dobičke z modrim dimom. Leta 1979 je obrnila tobakna industrija štiri milijarde kron. Tri milijarde od tega je dobila država v obliki davkov; ta dohodek je bil že planiran v državnem proračunu. „Tipično švedska hinavščina,“ so ogorčeni pri Visirju.

Leta 1979 je investiral državni tobačni monopol v reklamo za cigarete skoraj 40 milijonov kron, država pa je odrinila za propagando proti kajenju komaj pol drugi milijon kron. Zato da bi premagali „najbolj nepotrebno ljudsko bolezen“, pravi podpredsednik Visirja Curt Palmer, bi moral biti proračun za seznanjanje prebivalstva z nevarnostmi kajenja vsaj tolikšen kot proračun tobakarjev za reklamo.

Kljub takim oviram si bojevnik za družbo brez dima ne postijo vzeti korajže. Tiste, ki očitajo nekadilcem, da uporabljajo „gnusno taktiko“, zavrača Visir z naslednjim argumentom: taki ljudje se obnašajo kot družina, ki se hoče drsati kljub opozorilu, da je led tenak, in ki ne vidi v svariče vzdignjenem kazalcu ničesar drugega kot omejevanje svoje pravice na užitek.

Medicinski podatki govorijo v prid protikadilski obrambi. Leta 1979 so terjale cigarete daleč več žrtev kot cestni promet — izpričano je, da je umrlo za kadilskim rakom kar 1800 Švedov. Ob takih številkah so se že pred časom zdržili tudi kadilci. Pred desetimi leti je pihalo 42 odstotkov vseh moških, lani pa le še 32 odstotkov; med ženskami kadi komaj vsaka tretja; leta 1971 je bilo med 16-letnimi fanti 41 odstotkov kadilcev, zdaj jih je 21 odstotkov.

Toda vse to je še premalo. Ministrstvo za socialno in stockholmske zdravstvene oblasti zato napovedujejo veliko bitko. Če ne bo šlo drugače, nameravajo ukrepati proti kadilcem z zakoni. Osnutek zanje je sestavil „tobačni odbor“ ki ga je imenovala vlada. Že v tem sklicu bo parlament

sprejel splošno prepoved kajenja v vseh javnih prostorih: na železniških postajah, poštah, v uradih, bolnišnicah in gledališčih. Kazni za kršitve tega predpisa niso predvideli, saj niso potrebne. „Švedi spoštujejo zakone,“ zatrjuje Curt Palmer iz Visirja.

Bližnji ukrepi proti kajenju učinkujejo že zdaj. Stockholmska lekar- „Lokatten“ na primer streže kadilcem in nekadilcem v ločenih prostorih, magistrat v glavnem mestu dovoljuje kadilec vstop v nekatere urade le ob določenih urah, iz mornariškega štaba pa so sporočili, da pri njih ni več nobenega kajenja. Državna železnica je skrčila število kupejev za kadilce s 50 na 25 odstotkov, v jedilnih vagonih pa že nekaj časa velja popolna prepoved kajenja. Tako je tudi v stockholmski blagovnici „Pub“.

Če naj bi deželo do začetka prihodnjega tisočletja res očistili nikotina, potrebujejo nekadilci tudi pomoč tistih, ki še kadijo ali so se po dolgih letih odpovedali puhanju. Bivši socialdemokratski premier Olof Palme je zaupal časniku „Expressen“, da je pokadil četrto milijono cigaret, potem pa je nekega dne, ko je imel spet raskavo grlo, sklenil, da je dovolj.

Pred dvema letoma in pol je opustil cigarete.

Taki zgledi navdihujejo zagovornike kampanje za zdravo življenje. Palmer meni, da bi moralo postati nekadilstvo moda, kakor so nekoč povzdignili kajo v znamenju uspeha, svobode in emancipacije. Toda kadilci vedo, kako težko se je znebiti razvade. Že pred več kot desetimi leti, ko so ameriški zdravniki vzdignili preplah zaradi nevarnosti cigaret, so si vsi nikotinsko zasvojeni prebivalci južnošvedske občine Frinnaryd obljubili, da bodo za zmerom nehali kaditi. Sto šest moških in žensk je vrglo svoje zadnje ogorke v „največji pepelnik na svetu“, v Stockholmu pa se jim je pridružil tedanji ministrski predsednik Tage Erlander. Deset let pozneje so našli v Frinnarydu vsega 19 nekadilcev.

Tudi Agnetha Faltskög je komaj tri mesece po tistem, ko se je dala slikati kot zgled za „nekadilsko generacijo“, v javnosti doživela nikotinsko recidivo. Neki fotograf jo je presenetil v stockholmski diskoteki „Atlantic“ s prižgano cigareto v roki. Fotografijo so objavili. Agnethi se zdi to prestrašno.

RADIO - TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 3. 4.: 9.55 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Umetnost donavske šole — 10.30 Persiflaža — 12.00 Mexican lights — 12.20 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Otroška komedija — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zaprti oči — 21.20 Prismojani par — 22.20 Šport — 22.30 Spoznavna teorija na vzhodu in zahodu — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 4. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.25 Johan Sebastian Bach — kantata BWV 70 — 11.25 Spoznavna teorija na vzhodu in zahodu — 12.30 Eggenbergerjev glasbeni koledar — 13.00 Redakcija — 15.10 Hiša lady Alquist — 17.00 Gradbišče — 17.30 Napete pustolovščine na zahodni obali Kanade — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Evrovizija iz Mainz — 22.00 Šport — 22.20 Dick Cavett in Lill Palmer — 23.00 Srednjeevropsko prvenstvo v plesu — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 5. 4.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Socialno varstvo — 14.50 Zakaj sem ja rekel — 16.45 Ena, dva ali tri — 17.30 Pravljica o snežnem otroku — 17.40 Otrokom za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Beate in Mareille — 22.05 Sončna ura se je ustavila — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kupinja —

10.00 Wilhelm Tell — 10.30 Zakaj sem rekel ja? — 12.30 Čudesa naše zemlje — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Detektiv Rockford: telefonski klic zadostuje — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 7. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Kaj bi lahko postali — 10.30 Wilma Rudolf, črna gazela — 12.10 Edgar iz Tamaracka — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Deklica iz Avignona — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.15 Steklena copata — 23.15 Poročila.

SREDA, 8. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Nepoznana sosedstva — 10.35 Brez diha v Florido — 12.00 Argumenti — 13.00 Redakcija — 17.00 Začarani gozd — 17.30 Viki in močni mošje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Čudovito življenje — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 18.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ljubite Brahmsa! — 22.10 Zrcalne slike — 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 9. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Avstrijska zgodovina — 10.15 Jaz in moje okolje — 10.30 Sanje mojega življenja — 12.10 Will Shakespeare — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Marco — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mesto zgubljenih — 21.10 Moje življenje, moji filmi — 22.15 Šport — 23.05 Poročila.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

VABI NA

DESETDNEVNO POTOVANJE Z AVTOBUSOM PO
JUGOSLAVIJI, MADŽARSKI, ROMUNIJI IN BOLGARIJI
V ČASU OD 8. DO VKLJUČNO 17. MAJA 1981

Izredno ugodna cena potovanja je 4.780 šilingov na bazi polpenziona; dodatno so vključena dva ali tri kosila. Prenočevanje v dvoposteljnih hotelskih sobah z WC in tušem, doplačilo za enoposteljno sobo 80 šilingov na dan.

Ker moramo pravočasno naročiti stanovanja, Vas prosimo, da se čim prej javite, najpozneje do 4. aprila 1981 pismeno na naslov: Zveza koroških partizanov, 9020 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, ali po telefonu (0 42 22) 32 5 50 ali (0 42 22) 72 4 35.

Vabimo vse, posebno še sopotnike naših vsakoletnih potovanj.

AVSTRIJA 2

PETEK, 3. 4.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 Jaz in moje okolje — 17.45 Avstrijska zgodovina — 18.00 Socialna varnost — 18.30 Vi želite, mi zaigramo — 19.00 Pionirji severa — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Žena, ki se je peljala okoli sveta — 21.00 Skrivni profesionalisti — 21.20 Politika v petek — Deset pred deseto — 22.20 Neugnana Manon — 23.55 Poročila.

SOBOTA, 4. 4.: 13.00 Športno popoldne — 17.00 Draga družina — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvetnika? — 20.15 Zasnežena — 21.00 Evrovizijski song Contest — 23.35 Chicago 1930 — 23.35 Poročila.

NEDELJA, 5. 4.: 13.00 Športno popoldne — 16.50 Pregled sporeda — 16.55 Une histoire d'amour — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Wilma Rudolf, črna gazela — 21.50 Šport — 22.05 Nenavadne zgodbe Ronalda Dahla — 22.30 Chicago 1930 — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 6. 4.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Znanje danes — 18.30 Prisma k temi stari ljudje — 19.00 Pionirji severa — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Edgar iz Tamaracka — 21.05 Šilinig — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Mož iz marmorja — 0.55 Poročila.

TOREK, 7. 4.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Arheologija svetega pisma — 18.30 Galerija — 19.00 Pionirji severa — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ali spoznate melodijo? — 21.03 O filmu — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 8. 4.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Po Avstriji — 19.00 Pionirji severa — 19.30 Čas v sliki in šport — 22.10 Deset pred deseto — 22.40 „Brez glave“ — 0.25 Poročila.

ČETRTEK, 9. 4.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Pionirji severa — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Trič trač — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 3. 4.: 8.45 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Družina Smola, madžarska risana serija — 17.50 Domači ansambli: štirje kovači — 18.20 Obzorik — 18.30 Šah v svetu — 18.50 Varčevanje z elektriko, izobraževalna oddaja — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.25 TV nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije: Aprilska vojna — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 Zakaj ne Evans, angleška nadaljevanka — 21.50 V znamenju — 22.00 Nočni kino: Vzemite denar in zbeži, ameriški film.

SOBOTA, 4. 4.: 8.20 Poročila — 8.25 Minigodci v glasbeni deželi — 8.40 Lolek in Bolek, poljska risana serija — 8.50 ZBIS:

40 zelenih slonov — 9.10 Tehnica za natančno tehtanje — 9.40 Palčki nimajo pojma — 10.10 Dokumentarna oddaja — 10.40 Varslvo pri delu: Nevarnost električnega toka — 10.55 Emile Zola, francoska nadaljevanka — 11.50 Ljudje in zemlja, ponovitev — 12.50 Poročila — 15.25 Nogomet OFK Beograd: Željeznica, prenos — 17.20 Poročila — 17.25 Mladinski film — 18.50 Naš kraj — 19.05 Zlata ptica — J. Ribičič: Miškolini — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Papevka Evrovizije 81, prenos iz Dublina — 22.30 Propagandna oddaja — 22.35 Poročila — 22.40 24 ur Le Mansa, ameriški film.

NEDELJA, 5. 4.: 9.25 Poročila — 9.30 Živžav, otroška matineja — 10.20 Na vrat na nos — 11.10 Kažipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Jugoslavija, dober dan — 13.35 Poročila — 17.00 Danes nad Makedonijo sonce vzhaja — 17.30 Športna poročila — 17.40 Poročno slavlje — 19.10 Risanka — 20.00 Svetozar Marković, nadaljevanka — 22.35 Športni pregled.

PONEDELJEK, 6. 4.: 8.45 TV v šoli — 17.20 Vrtec na obisku — 17.40 Za kulisami — burleska Charlija Chaplina — 18.05 Poklici v gradbeništvu — 18.35 Obzorik — 18.45 Pop godba — 19.15 Risanka — 20.00 Brucka, drama — 21.15 35 mm, oddaja o filmu — 22.15 V znamenju.

TOREK, 7. 4.: 9.00 TV v šoli — 17.25 Lolek in Bolek — 17.35 Jugoslovanski narodni pesmi in plesu — 18.05 Pisani svet: Jama — 18.45 Mašera, oddaja iz cikla Čas, ki živi — 19.15 Risanka — 19.26 Zrna do zrna — 20.00 Odprta za ustvarjalnost — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Dnevi upanja, angl. nadaljevanka — 22.15 V znamenju.

SREDA, 8. 4.: 9.20 TV v šoli — 17.30 40 zelenih slonov — 17.50 Velike razstave — 19.15 Risanka — 20.00 V areni življenja: Franc Leskošek-Luka — 21.05 Film tedna: Zgodilo se je jutri, amer. film.

ČETRTEK, 9. 4.: 9.00 TV v šoli — 17.30 Tehnica za natančno tehtanje — 18.00 Mazaik kratkega filma — 18.40 Po sledah napredka — 20.00 Glasbeni četrtek — 21.35 625 — 22.15 V znamenju.

RADIO LJUBLJANA SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 3. 4.: 14.10 Koroški obzorik — iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 4. 4.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 5. 4.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmika naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 6. 4.: 14.10 Koroški obzorik — Solistična glasba.

TOREK, 7. 4.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Koroški obzorik — Rdeče, rumeno, zeleno — Naše pesmi: Ženski kvartet Kežar in Kvintet Dunajskega krožka.

SREDA, 8. 4.: 14.10 Koroški obzorik — Poje mešani zbor „Rož“ — Literarna oddaja.

ČETRTEK, 9. 4.: 14.10 Koroški obzorik — Družinski magacin.

(Nadaljevanje s 3. strani)

„nem smislu“, so seveda res samo „eksemplarična“, kot to pravi avtor sam, saj omenja ob Louisu Adamiču samo še tiskarja, bankirja in ustanovitelja dnevnika „Glas naroda“ iz New Yorka Franka Sakserja (1859-1937), pogrebniha Antona Grdino, zdravnika in kulturnega delavca Franka Kerna (1887-1979), na drugem mestu svojega sestavka pa smo še glasbenika in pesnika Ivana Zormana (1899-1957), pevca in glasbenega pedagoga Antona Šublja (1899-1965), „katoliškega pisatelja“ Karla Maušerja (1918-1977), in dve slovenski Amerikanki — pisateljico Katko Pančič (1889-1967) pa Anno P. Krasno, ki še vedno literarno deluje kot povratnica v Sloveniji in je bila zadnja urednica „Glasa naroda“. Tveganost te vrste „prime-

rov“ v enciklopediji, kjer je najti na drugih straneh, v zgodbah o drugih narodnostnih skupinah skoraj prav vsa vidnejša imena, kolikor jih opisana skupina priseljenec sploh premore, je na dlani. Brez nadaljnega in brez kakršnega koli rizika bi bilo mogoče ome-

da tudi avtor enciklopedičnega poročila o naših ljudeh. Vredno pa bi bilo, kakopak, omeniti — prav tako „eksemplarično“ — tudi neke naše svetovno znane ameriške znanstvenike, tehnike in likovne umetnike, ki jih ni več malo.

Zanimiva je piščeva ugotovitev

predniki prinesli iz domovine, in jo hočejo prenesti na mlade rodove“ (str. 938).

Ko piše Susel o stikih naših ameriških ljudi s Slovenijo oz. Jugoslavijo, omenja, da so nekateri povojni emigranti proti tem stikom, potem pa zaključijo, da večina slo-

boljša literatura o ameriških Slovencih tiskana v slovenščini in da izhaja najboljša posameznaka „zbirka“ gradiva o njih v vsakoletnem „Slovenskem (izseljenskem) kalendarju“, ki ga izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Prav tam je tudi zapisano, da hrani največjo in najlažje dostopno dokumentacijo o Slovencih v Ameriki Emigracijski zgodovinski center pri univerzi za Minnesota v Minneapolisu, v Sloveniji pa Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.

V poglavju „Viri in raziskovalni centri“ opozarja enciklopedija (na str. 879) na izseljenske centre v Jugoslaviji: na prvem mestu je Ljubljana, sledijo ji Beograd, Sarajevo in Zagreb.

Ivan Dolenc

Slovenci so dostojno predstavljeni...

niti še nekaj velikih imen iz slovenske ameriške kulturne zgodovine (Ivan Molek, Etbin Kristan, Frank Mlakar, itd.), nekaj imen iz vrst sodobnih slovenskih kulturnih ustvarjalcev iz druge ali tretje generacije (Rose Mary Prosen, John Modic, itd.), iz rodu torej, v katerega spa-

(prebral sem jo z veseljem), češ da so „v zadnji bilanci“ razhajanja med našimi „katoličani“ in „svobodomisleci“ ali „progresivci“ v Ameriki stregla jačanju slovenske narodnostne etnične zavesti, ne pa narobe. „Eni kot drugi želijo ohraniti dediščino, ki so jo njih

venskih Amerikancev zavzema bolj zmerno stališče do komunističnega režima. „Obiski Slovenije... so bili za mnoge v Ameriki rojene Slovence koristna izkušnja, ki je v njih utrnila in včasih celo prebudila občutek pripadnosti“ (str. 940).

V Bibliografiji beremo, da je naj-

Helena Kuhar-Jelka obhajala 75-letnico

Pred dnevi je praznovala 75. življenjski jubilej znana narodnopolitična delavka in duša kapelške folklore, Helena Kuhar-Jelka.

Kuharjevo smo obiskali na njenem domu v Železni Kapli, kjer živi in uživa že nekaj let sadove dela in žrtev polnenga življenja. Kdor si misli, da smo obiskali penzionistko se je pošteno zmotil. Sama pravi, da se še počuti „zelo mlado“. Takšno smo jo tudi doživeli. Kuharjeva izžareva agilnost, življenjsko voljo ter optimizem. Kljub temu, da ji v življenju ni bilo z rožicami postlano, Jelka ni zgubila živahnosti, šarma in prepričanja v boljšo bodočnost. Za boljšo bodočnost se je borila domala celo življenje.

GAST 81:

„Zlati kuhar“ ekipo iz ZRN

Strokovni sejem gastronomije in turizma „Gast 81“ v Celovcu je pri kraju. Posebnost in privlačnost tega sejma je bilo vsekakor mednarodno tekmovalstvo mladih kuharjev, ki so pod strogo mednarodno režijo pokazali svoje znanje. Na tem desetem jubilejnem mednarodnem tekmovanju so prejeli najvišje priznanje za gastronomsko izdelke mladi kuharji iz Regensburga v Zvezni republiki Nemčiji. Konkurenti so bili mladi kuharji iz Francije in Avstrije. Mlada skupina iz Regensburga si je zasluženo priborila to veliko priznanje, saj je bila njena zavzetost, da doseže višek svojega znanja, izredno velika. Žirija, ki je odločila „zlatega kuharja“ tej skupini, je ob tej priložnosti izjavila, da gre v tem primeru za tako izurjene in v svoji stroki podkovane kuharje, da se jih lahko smatramo za profesionalce.

To dragoceno priznanje kuharski mladinski ekipi je ob navzočnosti številnih častnih gostov slovesno predal direktor sejma dr. Kleindienst.

Kot 20-letna deklica je služila na kmetih in tako spoznala krivičnosti tedanjega časa. Spoznala je tudi, da se je treba boriti za boljši kos kruha. Že iz tedanjih izkušenj izhaja njena napredna miselnost. Leta 1929 se je omožila. Z možem sta stanovala v Železni Kapli v revnih okoliščinah. Od moževega dednega deleža sta si kupila v Lepeni staro razpadajočo bajto. Mož se je tedaj vozil s kolesom v Celovec na delo. Za časa gospodarske krize pet let ni dobil plače. Seveda je morala Kuharjeva v takšnih okoliščinah trdo pomagati možu. Sama se je naučila šivanja ter sosedom popravljala obleke oz. šivala nove. V zameno je dobila hrano. Ko si je nabavila domače živali, je dobivala od sosednih kmetov krmo, ki jo je morala oddelati. Utrujena od garanja na njivah sosednih kmetov se je zvečer vračala domov, poskrbela za otroke, nato pa še daleč v noč šivala. Ko je Jelkin mož dobil plačo za pet let nazaj izplačano, sta si s tem denarjem zgradila nov hlev oz. začela z gradnjo nove hiše, ki sta jo končala na začetku druge svetovne vojne.

Nato pa je začela nova tragedija. Jelka se je takoj vključila v odporiško gibanje, podpirala je partizane, jim nosila hrano ter jih obveščala o dejavnosti nemške vojske. Ko pa ni več smela ostati v domačem kraju, je z najstarejšim sinom Petrom odšla k partizanom. Ostale tri otroke je morala pustiti doma. Nekoč, ko se je Jelka vrnila domov, da bi pogledala po otrocih, so jo Nemci zajeli in jo pretepali po boroveljskih in celov-

ških zaporih, kjer je ostala do konca vojne.

Tudi po vojni se je Jelka takoj vključila v narodno-politično dejavnost. Med drugim je tudi že dolga leta podpredsednica AFŽ. Na kulturnem področju je organizirala kapelško folkloro, ki jo še danes vodi.

V pogovoru nam je Kuharjeva Jelka povedala še marsikatero zanimivost iz njenega življenja. Pravi, da se je že marsikaj spremenilo v boljše, seveda pa so potrebni še nadaljnji napori.

Veliko upanje ima v mladino, ki da bo ob tradicijah staršev krenila na pot boja za boljšo narodno in socialno bodočnost.

Jelki Kuhar, ki je polna načrtov za kulturno in narodno-politično dejavnost, iskreno čestitamo k visokemu življenjskemu jubileju in ji želimo še mnogo let aktivnega ustvarjanja.

Bistrica v Rožu - občina za štednjo

Letni obračun za občino Bistrica v Rožu je bil lansko leto (1980) zaključen s skoro pol milijonskim presežkom.

Na zadnji občinski seji je bil letni obračun sprejet soglasno. Da bi se moglo tudi v bodoče dobro gospodariti, to je, zadostiti potrebam občanov, je bilo potrebno izvesti nekaj ukrepov, ki so naleteli pri nekaterih odborikih na močan odpor.

Šlo je za občinski otroški vrtec, ki je imel samo v lanskem letu 900.000 šilinskih stroškov. Preračunano na mesec pomeeni ta obremenitev 1000 šil. na otroka.

Da bi se ta ogromni deficit nekoliko zmanjšal, so se občinski odboriki zglasno zedinili, da bodo kuhinjo za otroški vrtec zreducirali na poldnevno obratovanje. Drugi ukrep pa naj bi bil ta, da bi ukinili vožnjo otrok iz Svetne vasi, Podsinje vasi in Sentjanža v otroški vrtec v

„Naša knjiga“

SPOROČA,
da bo knjigarna odprta od 4. aprila 1981 naprej tudi ob **SOBOTAH**
in sicer od 8. do 12. ure.

Bistrico. Vožnja otrok je bila izvedena na prostovoljni podlagi. Do tega nepopularnega ukrepa naj bi prišlo tudi zaradi tega, ker je avto že doslužil. Nabava novega avtomobila, vozač in vse kar je s tem v zvezi bi spet letno obremenilo občino za nadaljnjih 200.000 šilinigov. Župan Baurecht in socialistična frakcija sta se odločila za ta ukrep in ga tudi trdo zagovarjala. Debata zaradi tega predloga je bila trda in dolgotrajna. Pri glasovanju je bil predlog z glasovi socialistov sprejet. Proti so glasovali OVP, FPÖ in EL. Na seji je bilo zmenjeno tako, da en mesec ne bodo vozili otrok z avtom, potem pa se bo videlo, kakšen rezultat bo prinesel razgovor s starši otrok.

Vsekakor je bil to trd ukrep, ki ga pa socialisti opravičujejo s tem, da je štednja za nadaljnji razvoj občine neobhodno potrebna.

Izlet na Ojstro

v nedeljo 5. aprila 1981. Zbirališče: ob 8. uri pred hotelom Obir v Železni Kapli. Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec.

PIREDITVE

Igralska skupina Dijaškega doma Slovenskega žolskega društva v Celovcu vabi na

premiero igre Stanka Cajnkarija

„ZA SVOBODO“

v sredo 8. aprila ob 19. uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Prisrčno vabljeni!

Krajno združenje Zveze slovenske mladine Pliberk vabi na

dia predavanje

NAVADE IN OBIČAJI LJUDI NA TAHITIJU, FILIPINIH IN TONGI

v petek 17. aprila 1981 ob 20. uri v prostorih Posojilnice Pliberk

Slovensko prosvetno društvo „Dobra“ na Brnci vabi na

predvajanje videofilma
„VI, KI OSTATE ŽIVI...“

v nedeljo 5. aprila 1981 ob 20. uri pri Prangarju v Zmočičah. Film je bil posnet ob priložnosti 35-letnice obglavljenih selskih žrtev in vsebuje pričevanja preživelih sorodnikov obglavljenih.

SPD „Edinost“ v Štebnu vabi na

OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo 5. 4. 1981 ob 20.30 uri v gostišču „Juena“ v Čepičah.

Nastopa tudi moški zbor „Franc Leder Lesičjak“

VIGREDNI KONCERT
OD KLASIKE DO NARODNE PESMI

► v soboto 4. aprila 1981 ob 19.30 uri v farni dvorani v Žvabeku. Prireditelj: KPD Žvabek

► v nedeljo 5. aprila 1981 ob 10.00 uri (po maši) v farni dvorani v Sentlipžu. Prireditelj: mladinci Sentlipža

Nastopajo: mešani in moški zbor Kluba slovenskih študentov iz Gradca, Danko Jukič, Mario Nardelli (kitara) — v Sentlipžu tudi pevsko-instrumentalna skupina Sentlipž; v Žvabeku pa še moški suški zbor in pevsko-instrumentalna skupina Žvabek.

Komedija

„SPIEL IM SCHLOSS“

v madžarskem jeziku

v nedeljo 5. aprila 1981 ob 19.30 uri v Akademietheatru na Dunaju.

Gostuje: „Novosadsko pozorišče — Ujvideki színház“

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme

V SOBOTO 4. APRILA 1981

SAK „pod 23“ — Brückl „pod 23“

ob 14.30 uri

SAK - Brückl

ob 16.15 uri

Igrišče: Brückl

V NEDELJO 5. APRILA 1981

SAK ml. — Žrelec ml.

ob 9.45 uri

Igrišče: Ebental/Žrelec

Prisrčno vabljeni!

ŠPORTNI VESTNIK

SAK - Št. Pavel 2:2 (0:1)

Preteklo nedeljo je SAK igral proti Št. Pavlu iz Labotske doline. SAK je odigral to tekmo v Žvabeku, ker je Koschatovo igrišče še vedno zaprto.

Igra se je začela nerazno in v 9. minuti so gostje iz hitrega protinapada povedli z 1:0. Kljub temu, da je nasprotnik imel prvi gol se igralci SAK-a niso pustili spraviti iz tira in so igrali borbeno naprej. V prvem polčasu je imel SAK lahko terensko premoč, toda gostje iz Labotske doline so vedno spet bili nevarni v protinapadih. V odmoru je Gregorič zamenjal Kreutz. To je bil tudi povod, da je SAK v drugem polčasu igral z večjim pritiskom na nasprotnikova vrata. V 50. minuti je Velik po podaji Polanška izenačil. V 60. minuti je Luschnig zamenjal Drnovška. Dve minuti navrh pa je Št. Pavel ponovno iz protinapada dosegel drugi gol in vodil 2:1. Od tega trenutka naprej pa je igral samo še SAK. V 71. minuti pa je Gregorič po podaji Luschniga izenačil. Kljub terenski premoči in dobrih priložnostih za nadaljnje gole SAK ni dosegel več kot zasluzene točke.

POSTAVA Ahlini; Perč, Velik, Lampichler, Woschitz; Ferra, Babšek, Zablatnik; Kreutz (Gregorič) Drnovšek (Luschnig), Polanšek.

MOŠTVO POD 23 je že v soboto proti sovrstnikom iz Št. Pavla zgubilo tekmo 0:1. Prav tako 0:1 so izgubili MLADINCI SAK proti Donau. Imeli so celo možnost enajstmetrovke, katere pa niso znali izkoristiti.

20. MEDNARODNI MOTO-CROSS V LAUNSDORFU NA KOROŠKEM

20. mednarodni moto-cros v Launsdorfu bo v nedeljo 12. aprila, to je na cvetno nedeljo. Udeležilo se ga bo 45 tekmovalcev iz 16 dežel. Med konkurenti bodo najboljši vozači sveta in menda vsi svetovni prvaki kategorije 125 cm³.

Progo po kateri bo potekal moto-cros že pridno pripravljajo. Po obeh letošnjih svetovnih prvenstvih v Trevisu v Italiji in na Nizozemskem je tretje prvenstvo pri nas na Koroškem, na katerem bodo tekmovali sledeči avstrijski tekmovalci:

Friedrich Grabner, Karl Sulzer, Helmut Frauwallner in Korošec Johann Friesacher. Karl Sulzer je 18-letni talent, ki je bil lansko leto zmagovalci v 125- in 500-kubični kategoriji v Volšperku.

To tekmovalstvo je svetovno prvenstvo v 125-kubični kategoriji.

KONČNI VRSTNI RED SVETOVNEGA PRVENSTVA V SMUČANJU

MOŠKI - SKUPNO: 1. P. Mahre 266,2; 2. Stenmark 260,3; 3. Žirov 185,4

SLALOM: 1. Stenmark 140,2; 2. P. Mahre 97,3; 3. Križaj 80,4

SMUK: 1. Weirather 115,2; 2. Podborski 110,3; 3. Müller 95,4

KOMBINACIJA: 1. Mahre 102;

2. Wenzel 55,3; 3. Müller 45,4

ŽENSKE - SKUPNO: 1. Nadig

(Švi) 298; 2. Hess (Švi) 251,3;

3. Wenzel

SLALOM: 1. Hess, 2. Cooper (ZDA),

3. Zini (It)

VELESALOM: 1. McKinney

(ZDA), 2. Nadig, 3. Hess

KOMBINACIJA: 1. Nadig, 2. Wenzel,

3. Kinshofer

POKAL NARODOV: 1. Švica,

2. Avstrija, 3. ZDA, 4. Italija,

5. ZRN, 6. Liechtenstein, 7. Francija,

8. Sovjetska zveza, 9. Švedska,

10. Kanada, 11. Jugoslavija

Menjava denarja

Stanje v četrtek 2. aprila 1981

Za 100 din dobite 40.00 šil.

Za 100 din plačate 45.00 šil.

Za 100 lir dobite 1.39 šil.

Za 100 lir plačate 1.48 šil.

Za 100 mark dobite 698.50 šil.

Za 100 mark plačate 714.80 šil.

Slovensko prosvetno društvo „Herman Velik“ Sele-Kot vabi na dramsko predstavo iz Molierovih odlomkov

„TARTUFE“, „NAMIŠLJENI BOLNIK“

IN „IZSILJENA ŽENITEV“

v petek 10. aprila 1981 ob 20. uri v ljudski šoli v Kotu.

Gostuje igralska skupina SPD „Šentjanž“

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na predstavo

VESELI DAN ali MATICEK SE ŽENI

v nedeljo 5. aprila 1981 ob 20. uri v farni dvorani v Pliberku.

Gostuje igralska skupina SPD „Radiše“

OBLIKOVANJE VELIKONOČNIH JAJC IN VELIKONOČNE SVEČE

Prireditelj: SKD v Celovcu

Kraj: Mohorjev dijaški dom [10.-Oktober-Straße 25, Celovec (1. nadstropje)]

Čas: petek 3. 4. 1981 ob 19.30 uri.

Voditeljica: Ga. Hribnik-Büml

S seboj prinesite zlikano slamo, razne trave, lepilo, škarje, izpihnjena jajca

ter sveče, ki jo želite okrasiti z velikonočnimi simboli.

VABILO na koncert

ANSAMBLA FRANCIJA MIHELIČA

S PEVCI

► v nedeljo 26. aprila 1981 ob 15. uri v ljudski šoli v Kotmarji vasi

Prireditelj SPD „Gorjanci“

► in ob 20. uri v Kulturnem domu v Sentprimozu

Prireditelj SPD „Danica“

Koroški partizanski pevski zbor vabi k sodelovanju pevke in pevce ki imajo veselje do zborovskega petja. (Prijava se lahko vsak torkelj. Pevske vaje tega zbora so redno vsak torkelj ob 20. uri v Dijaškem domu SSD v Celovcu, Tarviser Strahe 16. Odbor

PRODAJA V SILI

► Avto BMW 316, nov model s posebno opremo, star en mesec, nova cena 160.000 šilinigov prodam za 35.000 šilinigov ceneje.

► Pravi orientalski tepih (Gebelsteppich), klasični vzorec, 90.000 vozlov na kvadratni meter, velikost 200x300 cm prodam za polovično ceno.

Informacije tel. (04222) 32550

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

posluje vsak torkelj od 9. do 12. ure

V pisarni bo:

7. 4. 1981

Pečnik Marijan

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo: 9020 Celovec/Klagenfurt, St. Ruprechterstraße 19/IV (Sindok); telefon 84924, telex 42086; uprava: 9020 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32550 - Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje